

**Referat Katechetyczny
Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Częstochowskiej**

BIULETYN KATECHETYCZNY

2015/16

opracowanie wydania
ks. Roman Ceglarek

Seria nowa: Tom 1

Częstochowa 2015

BIULETYN KATECHETYCZNY

Seria nowa: 2015, nr 1 (91), t. 1

Redakcja:

Referat Katechetyczny
Kuria Metropolitalna w Częstochowie
Al. NMP 54; 42-200 Częstochowa
tel. tel. 34/324 10 44
e-mail: katecheza@kuriaczestochowa.pl
oficjalna strona WWW: www.kuriaczestochowa.pl

Redaktor naczelny:

ks. Roman Ceglarek

Zespół redakcyjny:

ks. Rafał Grzesiak
ks. Tomasz Mucha
s. Aneta Karlak
Iwona Karlak
Dorota Pisarek

Skład i opracowanie graficzne:

Marzena Ściubilecka

ISBN 978-83-65209-11-5

Częstochowskie Wydawnictwo Archidiecezjalne

REGINA POLONIAE

42-200 Częstochowa, ul. Ogrodowa 24/44

Tel. 34 368 05 60; e-mail: cwa@cwa.com.pl

SPIS TREŚCI

I. Sprawozdanie za rok szkolny 2014/15

1. Stan katechezy w roku szkolnym 2014/15	8
2. Formy doskonalenia zawodowego w roku szkolnym 2014/15.....	15
3. Rekolekcje dla katechetów	16
4. Olimpiada i konkursy religijne	16

II. Sprawy formacyjno-organizacyjne w roku szkolnym 2015/16

1. Spotkania formacyjne	22
2. Spotkania szkoleniowe	23
3. Olimpiada i konkursy	27
3.1. XXVI Olimpiada Teologii Katolickiej	27
3.2. XV Wojewódzki Konkurs Biblijny.....	29
3.3. XXI Konkurs Wiedzy Biblijnej	31
4. Rekolekcje szkolne	33
4.1. Nowy model rekolekcji szkolnych	33
4.2. Rekolekcje dla szkół ponadgimnazjalnych w Częstochowie	33
4.3. Zawiadomienie o zmianach w zakresie organizacji rekolekcji szkolnych	34
5. Pielgrzymka maturzystów.....	34
6. Programy i podręczniki do katechizacji.....	34
7. Sympozja katechetyczne i konferencje.....	51
7.1. Sympozjum Katechetyczne w Częstochowie	51
7.2. II Ogólnopolska Konferencja Katechetów Specjalnych w Warszawie	53
7.3. XXXVI Ogólnopolskie Sympozjum Katechetyczne w Lublinie.....	53
7.4. Konferencja Naukowa w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie	54

8. Obowiązki katechety w parafii i szkole	55
8.1. Katecheta a szkoła	55
8.2. Katecheta a parafia.....	56

III. Katecheza parafialna

1. Pierwsza Komunia św.	58
1.1. Pierwsza Komunia św. w klasie trzeciej.....	58
1.2. Rok 2016 bez pierwszej Komunii św.	58
1.3. Wyjątkowe sytuacje	58
1.4. Materiały komunijne.....	59
2. Bierzmowanie	59
2.1. Dekret wprowadzający „Instrukcję w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w Archidiecezji Częstochowskiej”	59
2.2. Instrukcja duszpastersko-katechetyczna w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w Archidiecezji Częstochowskiej	60
2.3. Wytyczne do Instrukcji	66
2.4. Diecezjalne materiały dla bierzmowanych.....	69
2.5. Materiały do prowadzenia katechezy parafialnej przed bierzmowaniem.....	70

IV. Sprawy bieżące

1. Misja kanoniczna	74
1.2. Wydanie misji kanonicznej.....	74
1.2. Cofnięcie misji kanonicznej	74
2. Karty formacyjne	75
3. Funkcjonowanie Referatu Katechetycznego	75
4. Pracownicy Referatu Katechetycznego	76
5. Kalendarium.....	77
6. Wizytacje katechetyczne.....	77
7. Sprawozdania katechetyczne	78
8. Przygotowanie do Światowych Dni Młodzieży.....	79

9. Przechodzenie na emeryturę	81
10. Animowany Katechizm.....	81
11. V Tydzień Wychowania	82
12. Nauczanie etyki.....	83

V. Sprawy prawne

1. Dokumenty państwowe	86
1.1. Nowelizacja Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach	86
1.2. Informacja Ministra Edukacji Narodowej dla jednostek samorządu terytorialnego w sprawie regulacji dotyczących ramowych planów nauczania w szkołach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem regulacji dotyczących nauczania religii/etyki.....	92
1.3. Wliczanie oceny z religii do średniej ocen rocznych	97
1.4. Bezpłatne nauczanie religii w przedszkolach.....	97
2. Dokumenty kościelne	99
2.1. Komunikat Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczący kwalifikacji nauczycieli do nauczania przedmiotu etyka – 30.04.2014 r.	99
2.2. Informacja Komisji Wychowania Katolickiego KEP w sprawie bezpłatnych podręczników – 6.06.2015 r.	100
2.3. Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego w sprawie zapisywania uczniów na lekcje religii.....	102
2.4. Komunikat Komisji Wychowania Katolickiego KEP w sprawie przygotowania do sakramentów świętych.....	103

VI. Konferencja katechetyczna przed nowym rokiem szkolnym

1. Program konferencji	106
2. Modlitwa brewiarzowa	106

I. SPRAWOZDANIE ZA ROK SZKOLNY 2014/15

1. STAN KATECHEZY W ROKU SZKOLNYM 2014/15

ks. Roman Ceglarek

Stan katechezy w archidiecezji częstochowskiej w roku szkolnym 2014/15

Dokumenty katechetyczne zachęcają odpowiedzialnych za dzieło katechizacji do prowadzenia analiz sytuacji diecezjalnej odnośnie do wychowania do wiary. Dotyczy to zarówno nauczania religii w szkole, jak i prowadzenia katechezy parafialnej¹. Dokonują tego Referaty Katechetyczne kurii biskupich, zazwyczaj na podstawie sprawozdań katechetycznych nadsyłanych przez proboszczów z poszczególnych parafii. Dane te gromadzone są w archiwum Referatu Katechetycznego każdej diecezji. Stanowią one źródło do szczegółowych analiz. Z tych zasobów korzystają również episkopaty poszczególnych krajów czy też sama Stolica Apostolska. W grudniu 2014 r. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski poprosiła Referaty Katechetyczne o przesłanie konkretnych informacji o stanie katechizacji za rok szkolny 2014/15. Tego typu prośba została skierowana również do Referatu Katechetycznego Kurii Metropolitalnej w Częstochowie. Dane miały dotyczyć między innymi takich zagadnień jak: liczba katechetów w poszczególnych typach szkół, liczba placówek oświatowych, liczba uczniów zapisanych na lekcje religii, liczba uczniów korzystających z lekcji etyki, obowiązujące programy i podręczniki, modele prowadzenia rekolekcji szkolnych, formy doskazywania katechetów czy sposoby prowadzenia katechezy parafialnej.

Niektóre z nich zostaną podane w niniejszym opracowaniu. Trzeba jednak mieć świadomość, że każde tego typu badanie nie jest wolne od nieścisłości. Zawsze należy przyjąć określony błąd statystyczny, spowodowany podaniem w sprawozdaniach ze stanu katechizacji z parafii uogólniających danych bądź ich brakiem (kilka parafii nie nadesłało sprawozdań). Mimo tego można podać przybliżone dane dotyczące stanu liczbowego katechezy w archidiecezji częstochowskiej. Dotyczyć one będą trzech obszarów, a mianowicie: liczby katechetów w poszczególnych

¹ Zob. DOK 266.

typach szkół i form ich kształcenia, liczby placówek oświatowych oraz liczby uczniów zapisanych na lekcje religii i etyki.

1. Katecheci

Tabela nr 1. Liczba katechetów w przedszkolach

Katecheci	Liczba katechetów
Księża diecezjalni	47
Księża zakonni	1
Siostry zakonne	18
Świeccy	128

Tabela nr 2. Liczba katechetów w szkołach podstawowych

Katecheci	Liczba katechetów
Księża diecezjalni	124
Księża zakonni	7
Siostry zakonne	34
Świeccy	281

Tabela nr 3. Liczba katechetów w gimnazjach

Katecheci	Liczba katechetów
Księża diecezjalni	69
Księża zakonni	6
Siostry zakonne	23
Świeccy	122

Tabela nr 4. Liczba katechetów w liceach ogólnokształcących

Katecheci	Liczba katechetów
Księża diecezjalni	49

Księża zakonni	-
Siostry zakonne	5
Świeccy	24

Tabela nr 5. Liczba katechetów w technikach i liceach zawodowych

Katecheci	Liczba katechetów
Księża diecezjalni	41
Księża zakonni	4
Siostry zakonne	4
Świeccy	33

Tabela nr 6. Liczba katechetów w szkołach zawodowych i innych

Katecheci	Liczba katechetów
Księża diecezjalni	28
Księża zakonni	3
Siostry zakonne	-
Świeccy	36

Z powyższych zestawień ujętych w formie tabelarycznej (tabele 1-6) wynika zatem, iż w archidiecezji częstochowskiej katechizuje 304 księża diecezjalnych, 15 księży zakonnych, 62 siostry zakonne oraz 392 katechetów świeckich. W sumie ogólna liczba katechetów w archidiecezji wynosi 773. W przedszkolach i szkołach podstawowych zdecydowanie przeważają osoby świeckie, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych osoby duchowne. W miarę zrównoważony podział widoczny jest w gimnazjach.

Przy tej okazji warto też wspomnieć o formach doskonalenia zawodowego katechetów w naszej archidiecezji i liczbie uczestników w roku szkolnym 2014/15, co ilustruje poniższa tabela.

Tabela nr 7. Formy doskonalenia zawodowego i liczba katechetów w nich uczestniczących

Forma doskonalenia zawodowego	Ilość	Liczba uczestników
Szkolenie	11	211
Konferencja przedmiotowo-metodyczna	7	284
Warsztaty	7	130
Konferencja	3	1079
Seminarium	3	56
Wideokonferencja	1	42
Sympozjum	1	359
Konsultacje zespołowe	1	6

Średnio każdy katecheta uczestniczył niespełna w trzech spotkaniach szkoleniowych zaproponowanych przez Referat Katechetyczny w Częstochowie. Do tego trzeba dołożyć jeszcze te formy doskonalenia organizowane przez poszczególne szkoły i uczestniczących w nich katechetów, czego nie obejmują już zestawienia w tabeli nr 7. Ponadto warto nadmienić, iż były organizowane także specjalne szkolenia katechetyczne dla neoproboszczów (z których znaczna część katechizuje), a nawet dla alumnów seminarium duchownego (przyszłych katechetów), czego również nie uwzględniono w powyższej tabeli. Choć dane wydają się satysfakcjonujące, to jednak w tej materii jest jeszcze sporo do zrobienia. Zauważył to bp Marek Mendyk – przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, który stwierdził, iż w całym kraju widać coraz wyraźniej brak zainteresowania doskonaleniem metodycznym wśród katechetów. Dotyczy to zwłaszcza katechetów duchownych. Podkreślił to podczas zebrania biskupów polskich w Warszawie 9 czerwca 2015 r., mówiąc: „Specjalnego doskonalenia wymagają katecheci-księża, którzy bardzo często podczas katechezy głoszą kazania, nie dbając o stosowanie współczesnych i skutecznych metod”². W kontekście tych

² Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, *Pro memoria – 25 lat od powrotu katechezy do szkoły (formacja katechetów)*, Warszawa 9.06.2015.

słów warto zainteresować się bogatą paletą form doskonalenia zawodowego (co wydaje się konieczne na drodze awansu zawodowego w szkole) i wybrać niektóre z nich, w celu ubogacenia warsztatu katechetycznego i uatrakcyjnieniu lekcji religii.

2. Placówki oświatowe

Tabela nr 8. Liczba placówek oświatowych z pełnym wymiarem godzin religii

Typ placówki oświatowej	Liczba
Przedszkole	267
Szkoła Podstawowa	368
Gimnazjum	179
Liceum Ogólnokształcące	39
Technikum i liceum zawodowe	38
Szkoły zawodowe i inne	38

Zgodnie z artykułem 12 Konkordatu zawartego 28 lipca 1993 r. pomiędzy Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską państwo jest zobligowane uznać prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci oraz zasadę tolerancji i winno zagwarantować, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola, prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej, organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych³. Zasada ta jest respektowana w archidiecezji częstochowskiej i wszystkie placówki prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej faktycznie organizują w nich lekcje religii. Wyjątek stanowią jedynie szkoły prywatne, które w myśl prawa nie są zobligowane do umieszczania w tygodniowym planie zajęć lekcji religii. Niemniej jednak i w tych szkołach, z woli samej dyrekcji bądź też rodziców, organizuje się tego typu zajęcia. W tabeli nr 8 uwzględniono te placówki oświatowe, które mają pełny wymiar godzin lekcji religii. Zgodnie z rozporządzeniem

³ Dz. U. 1998, nr 51, poz. 318, art. 12.

ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 r. i z jego nowelizacją z 25 marca 2014 r. nauka religii powinna odbywać się bowiem we wszystkich typach szkół w wymiarze dwu godzin tygodniowo⁴. Tak też jest w archidiecezji, za wyjątkiem szkół prywatnych i zaledwie kilku szkół państwowych, które otrzymały zgodę ordynariusza miejsca na prowadzenie lekcji religii w wymiarze jednej godziny tygodniowo.

Trzeba też nadmienić, iż w tabeli nr 8 w pierwszej i drugiej rubryce uwzględniono również te przedszkola i szkoły podstawowe, które są filiami przedszkoli i szkół macierzystych. Poza tym należy wziąć pod uwagę fakt, że w nadsyłanych sprawozdaniach ze stanu katechizacji w archidiecezji częstochowskiej nie zawsze dokonano szczegółowego opisu, jakie konkretne szkoły wchodzą w skład danego zespołu szkół istniejącego na terenie parafii, dlatego zestawienie umieszczone w trzech ostatnich rubrykach tabeli nr 8 może budzić pewne zastrzeżenia.

3. Uczniowie

Tabela nr 9. Liczba uczniów zapisanych na lekcje religii bądź etyki

Typ placówki	Ogólna liczba uczniów	Liczba uczniów zapisanych na lekcje religii	Liczba uczniów zapisanych na lekcje etyki
Przedszkole	14.188	14.094	-
Szkoła Podstawowa	51.222	50.787	14
Gimnazjum	25.415	25.073	40
Liceum Ogólnokształcące	12.381	11.768	90
Technikum i liceum zawodowe	11.862	11.467	92
Szkoły zawodowe i inne	4.819	4.551	40

⁴ Dz. U. 1992, nr 36, poz. 155; Dz. U. 2014, poz. 478.

Łącznie w archidiecezji częstochowskiej jest 105 699 uczniów na różnych poziomach edukacyjnych (nie licząc przedszkola), z czego katechezą jest objętych 103 646 uczniów. W sumie nie uczęszcza na lekcje religii 2053 uczniów. Część z nich to uczniowie, którzy zamiast lekcji religii wybrali etykę. W tej grupie jest 276 uczniów. Ogółem na lekcje etyki przeznaczono 60 godzin. Osób, które uczęszczają jednocześnie na lekcje religii i etyki jest raptem 7 i to wyłącznie w szkołach podstawowych. Spora część nieuczęszczających na katechizację to najczęściej uczniowie innego wyznania. W sumie objętych katechezą w szkołach w archidiecezji częstochowskiej jest 98,06 % uczniów.

Oczywiście dopełnieniem lekcji religii w szkole jest katecheza parafialna. Wartość katechezy parafialnej podkreślają nie tylko dokumenty katechetyczne, ale również uchwały II Synodu Diecezji Częstochowskiej⁵. Zwracają uwagę na fakt, że parafia jest pierwszoplanowym miejscem katechizacji i z tej racji w podejmowanych działaniach duszpasterskich należy temu dziełu poświęcić szczególne miejsce. Jeśli chodzi o katechezę parafialną, to w archidiecezji częstochowskiej jest to przede wszystkim katecheza sakramentalna, związana z przygotowaniem dzieci do pierwszej spowiedzi i Komunii św. oraz młodzieży do bierzmowania. W ostatnim czasie powstały projekty instrukcji katechetyczno-duszpasterskich regulujących kwestię katechezy parafialnej przygotowującej do przyjęcia tych sakramentów⁶. Brakuje jednak danych dotyczących form pracy katechetycznej w parafii, jak i liczby jej uczestników. Zagadnienie to wymaga szczegółowej analizy i odrębnego opracowania, co będzie możliwe dopiero po nadesłaniu do Referatu Katechetycznego sprawozdań ze stanu katechezy parafialnej.

⁵ *Drugi Synod Częstochowski*, Częstochowa 1987, s. 60.

⁶ Zob. R. Ceglarek, *Instrukcja o przygotowaniu dzieci do pierwszej spowiedzi i Komunii św. (Projekt)*, w: *Przygotowanie do pierwszej spowiedzi i Komunii św. w archidiecezji częstochowskiej – aktualne propozycje duszpasterskie i katechetyczne*, „Wiadomości Archidiecezji częstochowskiej”, 82 (2008) 5-6, s. 100-107; Tenże, *Instrukcja duszpastersko-katechetyczna w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w archidiecezji częstochowskiej, (Projekt)*, Częstochowa 2015.

2. FORMY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W ROKU SZKOLNYM 2014/15

Zgodnie z wieloletnią tradycją i obowiązującymi dokumentami katechetycznymi Referat Katechetyczny organizuje doszkalać zawodowe katechetów. Kodeks Prawa Kanonicznego zwraca uwagę, by miało ono charakter stały i związane było z przekazem wskazań teoretycznych oraz wyrobieniem umiejętności praktycznych niezbędnych w posłudze katechetycznej. Biorąc to pod uwagę, Referat Katechetyczny zorganizował dla katechetów w minionym roku szkolnym, w ramach permanentnej formacji katechetów, szereg spotkań związanych z doskonaleniem zawodowym, które przybierały różne formy ujęte w poniższej tabeli.

Forma doskonalenia zawodowego	Ilość	Liczba uczestników
Szkolenie	11	211
Konferencja przedmiotowo-metodyczna	7	284
Warsztaty	7	130
Konferencja	3	1079
Seminarium	3	56
Wideokonferencja	1	42
Symposium	1	359
Konsultacje zespołowe	1	6

Do tego trzeba dołożyć jeszcze te formy doskonalenia organizowane przez poszczególne szkoły i uczestniczących w nich katechetów. Ponadto warto nadmienić, iż były organizowane także specjalne szkolenia katechetyczne dla neoproboszczów (z których znaczna część katechizuje), a nawet dla alumnów seminarium duchownego (przyszłych katechetów), o czym wspomniano już wyżej.

3. REKOLEKCJE DLA KATECHETÓW

Ten rodzaj formacji dotyczy wszystkich katechetów, ale jest realizowany w różnicowany sposób. Otóż księża oraz siostry i bracia zakonnicy odprawiają swoje rekolekcje w ramach stałej formacji kapłańskiej i zakonnej. Natomiast katecheci świeccy uczestniczą w ćwiczeniach duchowych organizowanych przez Referat Katechetyczny. Mogą one przybrać różną formę: rekolekcji zamkniętych lub pielgrzymki. W minionym roku szkolnym przeprowadzono jedną serię rekolekcji zamkniętych dla katechetów świeckich. Miały one miejsce w Domu Rekolekcyjnym Sióstr Szarytek w Częstochowie w terminie od 26 do 28 czerwca 2015 r. Prowadził je ks. dr Łukasz Laskowski, a ich hasłem przewodnim było „Nawrócenie nawróconych”. W rekolekcjach uczestniczyło 41 katechetów. Trzeba nadmienić, iż niektórzy katecheci należący do różnych wspólnot, ruchów i stowarzyszeń kościelnych uczestniczą w rekolekcjach zamkniętych urządzanych przez te organizacje. Gros osób uczestniczyło też w dwudniowej pielgrzymce nauczycieli na Jasną Górę w dniach od 1 do 2 lipca br. oraz w pielgrzymce do sanktuarium maryjnego w Praszce, co wpisuje się w duchowe przygotowanie archidiecezji do koronacji obrazu Kalwaryjskiej Matki Zawierzenia.

4. OLIMPIADA I KONKURSY RELIGIJNE

W roku szkolnym 2014/15 Referat Katechetyczny uczestniczył w organizacji kilku konkursów religijnych i olimpiady wiedzy religijnej.

4.1. XXV Olimpiada Teologii Katolickiej

Temat XXV edycji tejże olimpiady brzmiał: „Sakramenty uzdrowienia i ich rola w życiu Kościoła”. W etapie szkolnym uczestniczyło 272 uczniów z 23 szkół. Finał diecezjalny miał miejsce w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie 5 marca 2015 r. Wzięło w nim udział 33 uczniów, z czego trzech zakwalifikowało się do etapu ogólnopolskiego. Finał odbył się w dniach od 16 do 18 kwietnia br. w Łomży.

Lista laureatów etapu diecezjalnego według kolejności zajętych miejsc

Miejsce	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	Alicja Grudzińska	I LO im. J. Słowackiego w Częstochowie	ks. Wojciech Pelczarski
2	Anna Sierszeń	Zespół szkół im. H. Sienkiewicza w Pajęcznie	Agnieszka Kowalczyk
	Paweł Caban	NSD w Częstochowie	ks. Szymon Stępiak

Dziękujemy wszystkim katechetom za przygotowanie młodzieży i zaangażowanie w organizację na etapie szkolnym i diecezjalnym Olimpiady Wiedzy Teologicznej. W sposób szczególny dziękujemy ks. Wojciechowi Pelczarskiemu, który zagwarantował młodzieży transport i opiekował się nimi podczas finału w Łomży.

4.2. XIV Wojewódzki Konkurs Biblijny

Ubiegłoroczna edycja konkursu biblijnego w gimnazjum dotyczyła znajomości Dziejów Apostolskich. W etapie szkolnym uczestniczyło 953 uczniów z 75 szkół gimnazjalnych. Z kolei w etapie rejonowym wzięło udział 175 uczniów z 75 gimnazjów. Do finału wojewódzkiego weszło 12 najlepszych uczniów z etapu rejonowego z archidiecezji częstochowskiej. Taka sama liczba uczniów weszła do finału z pozostałych diecezji wchodzących w skład województwa śląskiego, a mianowicie z diecezji bielsko-żywieckiej, gliwickiej, katowickiej i sosnowieckiej. Finał odbył się 16 kwietnia 2015 r. w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. Oto lista finalistów:

Miejsce	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	Maria Cieślak	Gimnazjum w Salezjańskim Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Tarnowskich Górach	Teresa Herman
2	Ewa Adamaszek	ZSO Syrynia	Patrycja Szeliga
3	Katarzyna Jędrzejewska	Gimnazjum nr 24 w Zespole Szkół nr 1 w Katowicach	ks. Artur Wyrobek

Dziękujemy wszystkim katechetom za przygotowanie młodzieży i zaangażowanie w organizację na etapie szkolnym, rejonowym i wojewódzkim.

4.3. XX Konkurs Wiedzy Biblijnej

Konkurs biblijny w szkole podstawowej w roku szkolnym 2014/15 dotyczył znajomości Ewangelii wg św. Marka. W konkursie na etapie szkolnym wzięło udział 1450 uczniów z 146 szkół, a na etapie rejonowym 255 uczniów z 146 szkół. Finał diecezjalny miał miejsce 9 kwietnia 2015 r. w auli Wyższego Instytutu Teologicznego. Wzięło w nim udział 27 uczniów, którzy okazali się najlepsi w etapach rejonowych. Oto lista finalistów:

Miejsce	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	Bartłomiej Rozenberg	SP im. G. Morcinka w Rędzinach	Grażyna Łachmańska
2	Łukasz Dusiel	SP im. H. Sienkiewicza w Kamienicy Polskiej	Agnieszka Szkop
3	Bartosz Rusin	PSP im. Władysława St. Reymonta w Kobielach Wielkich	Jadwiga Kowalska

Dziękujemy wszystkim katechetom za przygotowanie uczniów, zaangażowanie i przeprowadzenie etapu szkolnego i rejonowego oraz współpracę w etapach rejonowym i finale wojewódzkim.

4.4. Konkurs multimedialny „Jan Paweł II wzorem dla młodzieży”

Konkurs dedykowany był uczniom szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Zorganizował go Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie, Referat Katechetyczny oraz V Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Częstochowie. W konkursie wzięło udział 13 szkół: 10 gimnazjów i 3 ponadgimnazjalne. Na konkurs w pierwszej grupie wiekowej (uczniowie szkół gimnazjalnych) wpłynęło 17 prezentacji multimedialnych, natomiast w drugiej grupie wiekowej (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych) wpłynęły 4 prezentacje multimedialne. Finał konkursu miał miejsce 20 maja 2015 r. w Regionalnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie.

Lista finalistów pierwszej grupy wiekowej

Miejsce	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	-	-	-
2	Amelia Czok	ZSS nr 28 w Częstochowie	Tomasz Kurpiarz
3	Anna Maj Justyna Wróbel	Gimnazjum w Rzerzęcycach Gimnazjum nr 12 w Częstochowie	Anna Pietras Marta Mielnicka

Lista finalistów drugiej grupy wiekowej

Miejsce	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	Anita Magiera	ZSTiO im. Żeromskiego w Częstochowie	s. Joanna Musiał
2	-	-	-
3	-	-	-

4.5. Konkurs plastyczny „Jan Paweł II w Częstochowie”

Konkurs przeznaczony był dla uczniów szkół podstawowych w dwóch grupach wiekowych: młodszej (klasy 1-3) i starszej (klasy 4-6). Na konkurs wpłynęło 160 prac z 77 szkół. W pierwszej grupie wiekowej było 67 prac plastycznych z 35 szkół, a w drugiej grupie wiekowej 93 prace z 47 szkół. Finał konkursu miał miejsce 20 maja 2015 r. w Regionalnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie. Zorganizował go Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie, Referat Katechetyczny oraz V Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Częstochowie.

Lista finalistów pierwszej grupy wiekowej

Lp.	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	Piotr Sokalski	SP w Kucharach	Edyta Skrońska
2	Inga Krawczyk	SP w Łojkach	Magdalena Sikora
3	Wiktoria Świącik	ZSS nr 1 w Częstochowie	s. Wiesława Kaszowska

Lista finalistów drugiej grupy wiekowej

Lp.	Imię i nazwisko	Szkoła	Katecheta
1	Paulina Kapica	SP w Okalewie	Agata Sobczak
2	Zuzanna Nawrot	PSP w Zagórzcu	Anna Pidanty
3	Aleksandra Sufin Angelika Kazior	ZS w Konopiskach SP nr 4 w Zawierciu	Lidia Stefaniak Lucyna Czemko

W minionym roku szkolnym, we wszystkich konkursach organizowanych przez Referat Katechetyczny, wzięło udział prawie 2900 uczniów z 334 szkół.

II. SPRAWY FORMACYJNO-ORGANIZACYJNE
W ROKU SZKOLNYM 2015/16

1. SPOTKANIA FORMACYJNE

Formacja permanentna katechetów jest jednym z najważniejszych obowiązków każdego, kto podejmuje się dzieła nauczania i wychowania religijnego dzieci i młodzieży. Związana jest nie tylko z ustawicznym podnoszeniem swoich kwalifikacji zawodowych, ale również z umacnianiem swojej więzi z Bogiem i dojrzewaniem w wierze. Sprzyjają temu wszelkie formy formacji duchowej. Dlatego Referat Katechetyczny nadal będzie wymagał do przedłużenia misji kanonicznej i skierowania do konkretnej szkoły udziału w teźże formacji przewidzianej na dany rok katechizacji. Niusprawiedliwiona nieobecność może skutkować cofnięciem misji kanonicznej. W roku szkolnym 2015/16 Referat Katechetyczny proponuje następujący program formacji duchowej:

Data	Miejsce	Forma	Prowadzący	Uwagi
12.09.2015	Praszka	Pielgrzymka Koronacja Obrazu Kalwaryjskiej Matki Zawierzenia	Ksiądz Arcybiskup Wacław Depo	Wszystkie rejony katechetyczne
28.11.2015	Częstochowa	Dzień skupienia adwentowy	ks. Remigiusz Lota	Wszystkie rejony katechetyczne, WSD – Częstochowa
13.02.2016	Radomsko	Dzień skupienia wielkopostny	ks. Roman Ceglarek	Rejon radomszczański, Sala Katechetyczna – Parafia św. Lamberta w Radomsku, ul. Narutowicza 2
13.02.2016	Wieluń	Dzień skupienia wielkopostny	ks. Tomasz Mucha	Rejon wieluński, Sala Katechetyczna – Parafia Nawiedzenia NMP w Wieluniu, ul. Augustiańska 8a

13.02.2016	Zawiercie	Dzień skupienia wielkopostny	ks. Rafał Grzesiak	Rejon zawierciański, Sala Katechetyczna – Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła, ul. Sienkiewicza 4
27.02.2016	Częstochowa	Dzień skupienia wielkopostny	ks. Łukasz Dyktyński	Rejon częstochowski, WSD – Częstochowa
26-31.07.2016	Kraków/ Częstochowa	Światowe Dni Młodzieży/ Pielgrzymka na Jasną Górę	Papież Franciszek	Wszystkie rejonu katechetyczne

Wszyscy katecheci świeccy oraz siostry i bracia zakonnicy uczestniczą obowiązkowo w dniach skupienia, nawet jeśli są zatrudnieni w wymiarze mniejszym niż pół etatu. Adventowy dzień skupienia będzie wspólny dla katechetów ze wszystkich rejonów. Natomiast wielkopostny dzień skupienia jest organizowany w poszczególnych rejonach katechetycznych w naszej archidiecezji. Dodatkowo można uczestniczyć w innych spotkaniach formacyjnych, a zwłaszcza w spotkaniu z papieżem Franciszkiem w Częstochowie i Krakowie.

2. SPOTKANIA SZKOLENIOWE

Bp Marek Mendyk - przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w „Pro memoria – 25 lat od powrotu katechezy do szkoły” zwrócił uwagę na fakt, że: „Jest wiele czynników warunkujących skuteczność wychowania religijnego. Problemem, jaki coraz mocniej zauważamy, jest trwanie kontaktu z ludźmi młodymi. Ważnym zadaniem dla Kościoła staje się znalezienie języka zrozumiałego dla młodych, dzięki któremu będzie on mógł przekazać swoje przesłanie. Obszarem koniecznym do nowego zagospodarowania staje się zatem odpowiednie przygotowanie katechetów”. Po czym dodał, że to przygotowanie dotyczy w znacznym stopniu doskonalenia metodycznego. Biorąc to pod

uwagę, Referat Katechetyczny pragnie zaproponować katechetom szereg zajęć mających na celu podnoszenie umiejętności teoretyczno-praktycznych, a tym samym wpływających na efektywność lekcji religii. Poniżej podajemy harmonogram spotkań formacyjnych na pierwsze półrocze roku szkolnego 2015/16. Informacje na temat drugiego półrocza będą podane w nowym roku kalendarzowym i zamieszczone na stronie internetowej Referatu Katechetycznego w zakładce – Szkolenia katechetów.

I półrocze

Miejsce i czas		Forma
TZN	Techniczne Zakłady Naukowe w Częstochowie, ul. Jasnogórska 84/90, sala 202, g. 15.30-17.30	SZ - Szkolenie KPM - konferencja przedmiotowo – metodyczna W - warsztaty K - Konferencja S – Seminarium WK – Wideokonferencja KaWA –Katechetyczne Wykłady Akademickie SK – Sympozjum Katechetyczne
WOM	Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie, Al. Jana Pawła II 126/130, g. 15.00 – 17.15	
ZS	Zespół Szkół nr 1 im. E. Kwiatkowskiego w Myszkowie, ul. Kwiatkowskiego 18, godz. 14.30	
SKW	Sala Katechetyczna – Parafia Nawiedzenia NMP w Wieluniu, ul. Augustańska 8a	
SKR	Sala Katechetyczna – Parafia św. Lamberta w Radomsku, ul. Narutowicza 2	
WIT	Wyższy Instytut Teologiczny w Częstochowie, ul. św. Barbary 41, godz. 15.00	
MMM	Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie, ul. Jagiellońska 67/71	
WSD	Wyższe Seminarium Duchowne w Częstochowie, ul. św. Barbary 41	
R	Redakcja Tygodnika Katolickiego „Niedziela” w Częstochowie, ul. 3 Maja 12	

Termin	Miejsce	Forma	Temat	Prowadzący	Uwagi
29.08.15	WSD	K	Zastosowanie środków dydaktycznych na katechezie i homilii	Bp prof. dr hab. Antoni Długosz	
3.09.15 czwartek	TZN	SZ	Rozwój zawodowy nauczyciela mianowanego – podstawy prawne awansu zawodowego, plan rozwoju zawodowego	D. Pisarek	

8.09.15 wtorek	TZN	SZ	Rozwój zawodowy nauczyciela stażysty i kontraktowego – podstawy prawne awansu zawodowego, plan rozwoju zawodowego	D. Pisarek	
9.09.15 środa	ZS	KPM	„...nadzieja zawieść nie może” - optymizm i nadzieja w przekazie katechetycznym Organizacja roku szkolnego 2015/16	D. Pisarek	godz. 14.30 Myszków
10.09.15 czwartek	TZN	KPM	„...nadzieja zawieść nie może” - optymizm i nadzieja w przekazie katechetycznym; Organizacja roku szkolnego 2015/16	D. Pisarek	I termin
15.09.15 wtorek	TZN	KPM	„...nadzieja zawieść nie może” - optymizm i nadzieja w przekazie katechetycznym; Organizacja roku szkolnego 2015/16	D. Pisarek	II termin
30.09.15 środa	WOM	W	Wykorzystanie prezentacji multimedialnych na lekcji religii	I. Karlak A. Krawczyk	godz. 15.00 zgłoszenia: www.womczest.edu.pl do 28.09.15
12.10.15 poniedz.	R	K	Aktualność orędzia Matki Bożej z Fatimy	ks. K. Czaplą	godz. 16.30
13.10.15 wtorek	WIT	KaWA	Początek katechezy Kościoła	ks. R. Ceglarek	godz. 15.00
17.10.15 sobota	Kuria	W	Misje w katechezie. Papieskie Dzieła Misyjne szkołą wiary dla najmłodszych	ks. J. Gancarek	godz. 9.30 (można przybyć z młodzieżą)
24.10.15 sobota	WSD	SK	Wspominać chrzest - to na nowo zaczynać od Chrystusa	ks. R. Ceglarek	godz. 10.00
28.10.15 środa	WOM	S	Metody utrwalania wiedzy na lekcji religii	I. Karlak	godz. 15.00 zgłoszenia: www.womczest.edu.pl do 27.10.15

7.11.15 sobota	MMM	K	Młodzi. Z Janem Pawłem II ku przyszłości	A. Zieliński A. Nalaskowski B. Adamowicz Ks. R. Ceglarek	godz. 10.00
16.11.15 poniedz.	WIT	KaWA	Katecheza apostołska	ks. R. Ceglarek	godz. 15.00
19.11.15 czwartek	TZN	SZ	Katechetyczny wymiar Świątowych Dni Młodzieży	ks. R. Grzesiak D. Pisarek	
25.11.15 środa	WOM	W	O Bożym Narodzeniu inaczej – zastosowanie programu ToonDoo	I. Karlak	godz. 15.00 zgłoszenia: www.womczest.edu.pl do 23.11.15
1.12.15 wtorek	WIT	KaWA	Przepowiadanie katechetyczne i kształtowanie się katechumenu w II wieku	ks. R. Ceglarek	godz. 15.00
3.12.15 czwartek	TZN	W	Działania plastyczne na lekcjach religii i zajęciach pozalekcyjnych.	M. Domańska D. Pisarek	Proste techniki plastyczne z wykorzystaniem papieru i makulatury jako tworzywa; tworzenie w grupach papierowych kompozycji płaskich i fakturowych o tematyce bożonarodzeniowej.
11.01.16 poniedz.	WIT	KaWA	Miejsce katechezy w przygotowaniu do chrztu do końca III wieku	ks. R. Ceglarek	godz. 15.00
13.01.16 środa	WOM	W	Wykorzystanie urządzeń mobilnych na lekcji religii	I. Karlak	godz. 15.00 zgłoszenia: www.womczest.edu.pl do 12.01.16
19.01.16	Kuria	W	Wolontariat młodych	Papieskie Dzieła Misyjne, Fundacja z Sercem, Fundacja Oczami Brata	godz. 16.00 (można przybyć z przedstawicielami młodzieży szkolnej)

3. OLIMPIADA I KONKURSY

3.1. XXVI Olimpiada Teologii Katolickiej (Szkoła Ponagdimnazjalna)

Temat	Terminy etapów	Szczegółowe informacje	Uwagi
Święty Jan Paweł II – wychowawca młodych pokoleń	Etap szkolny: 17.11.2015 Etap diecezjalny: 12.01.2016 Etap ogólnopolski: 31.03-2.04.2016	www.otk.pl	Zgłoszenie szkół do Referatu do 16 października br.

Uwagi:

Szkołę przystępującą do Olimpiady należy zgłosić **pisemnie**, po wcześniejszym uzgodnieniu z Dyrekcją szkoły, do Referatu Katechetycznego w Częstochowie. Zgłoszenia można przesłać pocztą. **Termin zgłoszenia mija w piątek 16 października 2015 r.** Materiały do przeprowadzenia etapu szkolnego będą przesłane na adres szkoły.

Katecheci organizują i przeprowadzają eliminacje na terenie szkoły **we wtorek 17 listopada 2015 r.** w oparciu o materiały dostarczone przez Referat Katechetyczny.

Protokół wyników z etapu szkolnego – **tylko 2 osoby awansują do etapu diecezjalnego** – musi być przesłany do Referatu Katechetycznego w Częstochowie **do 20 listopada 2015 r.** (jeśli więcej osób zdobędzie tę samą ilość punktów, Komisja Szkolna musi podjąć odpowiednie kroki (np. dodatkowe pytania konkursowe) w celu wytypowania wyłącznie dwóch uczniów!).

WZÓR KARTY ZGŁOSZENIOWEJ

/pieczętka szkoły/

(PROSZĘ WYPEŁNIĆ DRUKOWANYMI LITERAMI)

ZGŁOSZENIE UCZNIÓW DO XXVI OLIMPIADY TEOLOGII KATOLICKIEJ „Święty Jan Paweł II – wychowawca młodych pokoleń”

Do olimpiady zgłaszam szkołę:

1.....

.....

/pełna nazwa szkoły/

2.....

.....

/dokładny adres pocztowy/

3.....

.....

/nazwisko i imię katechety odpowiedzialnego za konkurs/

Telefon:

e-mail:

/czytelny podpis osoby zgłaszającej/

/Miejscowość, data/

3.2. XV Wojewódzki Konkurs Biblijny (Gimnazjum)

Temat	Terminy etapów	Szczegółowe informacje	Uwagi
„Pokuta jest drugim chrztem, chrztem łez” (św. Grzegorz z Nazjanzu)	Etap szkolny: 11.12.2015 Etap rejonowy: 3.03.2016 Etap wojewódzki: 7.04.2016	www.kuriaczestochowa.pl patrz: Referat Katechetyczny/konkursy	Zgłoszenie szkół do Referatu do 16 października br.
Literatura podstawowa: List do Rzymian oraz 1 i 2 List św. Piotra			

Uwagi:

Szkołę przystępującą do konkursu należy zgłosić **pisemnie**, po wcześniejszym uzgodnieniu z Dyrekcją szkoły, do Referatu Katechetycznego w Częstochowie. Zgłoszenia można przesłać pocztą. **Termin zgłoszenia mija w piątek 16 października 2015 r.** Materiały do przeprowadzenia etapu szkolnego będą przesłane na adres szkoły.

Katecheci organizują i przeprowadzają eliminacje na terenie szkoły **w piątek 11 grudnia 2015 r.** w oparciu o materiały dostarczone przez Referat Katechetyczny.

Protokół wyników z etapu szkolnego – **do etapu rejonowego awansują tylko 2 osoby, które zdobyły więcej niż 50% punktów możliwych do zdobycia** – musi być przesłany do Referatu Katechetycznego w Częstochowie **do 19 grudnia 2015 r.** (jeśli więcej osób zdobyło tę samą ilość punktów, Komisja Szkolna musi podjąć odpowiednie kroki (np. dodatkowe pytania konkursowe) w celu wytypowania wyłącznie dwóch uczniów!). W przypadku nadesłania protokołu z nazwiskami trzech osób ostatnia będzie z niego wykreślona!

WZÓR KARTY ZGŁOSZENIOWEJ

/pieczętka szkoły/

(PROSZĘ WYPEŁNIĆ DRUKOWANYMI LITERAMI)

ZGŁOSZENIE UCZNIÓW DO XV WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU BIBLIJNEGO „*Pokuta jest drugim chrztem, chrztem łez*” (św. Grzegorz z Nazjanzu)

Do konkursu zgłaszam szkołę:

1.

.....

/pełna nazwa szkoły/

2.

.....

/dokładny adres pocztowy/

3.

.....

/nazwisko i imię katechety odpowiedzialnego za konkurs/

Telefon:

e-mail:

/czytelny podpis osoby zgłaszającej/

/Miejscowość, data/

3.3. XXI Konkurs Wiedzy Biblijnej (Szkoła Podstawowa)

Temat	Terminy etapów	Szczegółowe informacje	Uwagi
<p>„Kościół ma misję głoszenia miłosierdzia Boga, bijącego serca Ewangelii, aby w ten sposób dotknąć serce i umysł każdego człowieka” (MV 12)</p> <p>Literatura podstawowa: Ewangelia wg św. Łukasza</p>	<p>Etap szkolny: 22.10.2015</p> <p>Etap rejonowy: 19.11.2015</p> <p>Etap diecezjalny: 31.03.2016</p>	<p>www.kuriaczestochowa.pl patrz: Referat Katechetyczny/konkursy</p>	<p>Zgłoszenie szkół do Referatu do 2 października br.</p>

Uwagi:

Szkołę przystępującą do konkursu należy zgłosić **pisemnie**, po wcześniejszym uzgodnieniu z Dyrekcją szkoły, do Referatu Katechetycznego w Częstochowie. Zgłoszenia można przesłać pocztą. **Termin zgłoszenia mija w piątek 2 października 2015 r.** Materiały do przeprowadzenia etapu szkolnego będą przesłane na adres szkoły.

Katecheci organizują i przeprowadzają eliminacje na terenie szkoły **w czwartek 22 października 2015 r.** w oparciu o materiały dostarczone przez Referat Katechetyczny.

Protokół wyników z etapu szkolnego – **do etapu rejonowego awansują tylko 2 osoby, które zdobyły więcej niż 50 % punktów możliwych do zdobycia** – musi być przesłany do Referatu Katechetycznego w Częstochowie **do dnia 30 października 2015 r.** (jeśli więcej osób zdobędzie tę samą ilość punktów, Komisja Szkolna musi podjąć odpowiednie kroki (np. dodatkowe pytania konkursowe) w celu wytypowania wyłącznie dwóch uczniów!). W przypadku nadesłania protokołu z nazwiskami trzech osób ostatnia będzie z niego wykreślona!

WZÓR KARTY ZGŁOSZENIOWEJ

pieczętka szkoły/

*(PROSZĘ WYPEŁNIĆ DRUKOWANYMI LITERAMI)***ZGŁOSZENIE UCZNIÓW****DO XXI KONKURSU WIEDZY BIBLIJNEJ*****„Kościół ma misję głoszenia miłosierdzia Boga, bijącego serca Ewangelii, aby w ten sposób dotknąć serce i umysł każdego człowieka” (MV 12)***

Do konkursu zgłaszam szkołę:

1.....

/pełna nazwa szkoły/

2.....

/dokładny adres pocztowy/

3.....

/nazwisko i imię katechety odpowiedzialnego za konkurs/

Telefon:

e-mail:

*/czytelny podpis osoby zgłaszającej/**/Miejscowość, data/*

4. REKOLEKCJE SZKOLNE

4.1. Nowy model rekolekcji szkolnych

Od nowego roku szkolnego tj. 2015/16 następuje zmiana modelu rekolekcji szkolnych w całej archidiecezji częstochowskiej na wszystkich poziomach edukacyjnych. Rekolekcje będą wkomponowane w obowiązujący w danej szkole plan lekcji. Nie będzie zatem trzech wolnych dni od zajęć szkolnych. W praktyce oznacza to, że uczniowie będą mogli uczestniczyć w spotkaniach rekolekcyjnych w trakcie zajęć szkolnych, by po ich zakończeniu nadal kontynuować lekcje według ustalonego planu w danym dniu. Możliwe są też inne warianty. Kwestie organizacyjne powinny być szczegółowo opracowane przez zespół odpowiedzialnych za przygotowanie rekolekcji szkolnych, a są nimi duszpasterze parafii, na terenie której znajduje się szkoła oraz katecheci.

4.2. Rekolekcje dla szkół ponadgimnazjalnych w Częstochowie

Od nowego roku szkolnego zmienia się także model rekolekcji szkolnych dla młodzieży szkół licealnych, technicznych i zawodowych w Częstochowie. Od 1 września 2015 r. spotkania rekolekcyjne dla uczniów tych szkół będą organizowane w parafii zamieszkania ucznia, w godzinach wieczorowych, w ramach rekolekcji parafialnych. Nie będzie więc trzech wolnych dni od zajęć szkolnych. Oznacza to, że od roku szkolnego 2015/16 w programie rekolekcji wielkopostnych w każdej parafii musi się znaleźć spotkanie z młodzieżą uczącą się i pracującą. Młodzież mieszkająca w internatach będzie mogła wziąć udział w rekolekcjach w parafii, na terenie której znajduje się internat, z kolei młodzież dojeżdżająca w swojej rodzinnej parafii. W zaistniałej sytuacji zmieni się również termin rekolekcji dla młodzieży ponadgimnazjalnej, nie będzie to już jeden obowiązkowy dla wszystkich parafii częstochowskich (dotychczas był to tydzień po pierwszej niedzieli Wielkiego Postu), ale dowolny termin, przyjęty w danej parafii. Choć będą to różne terminy, to w żadnym stopniu nie będzie to kolidować z pracą szkoły, bowiem nauki rekolekcyjne będą w każdej parafii organizowane wieczorem, a więc po zakończonych lekcjach.

4.3. Zawiadomienie o zmianach w zakresie organizacji rekolekcji szkolnych

Informacje na ten temat zostaną przesłane przez Referat Katechetyczny do wszystkich szkół na terenie archidiecezji częstochowskiej. Niemniej jednak katecheci i duszpasterze już mogą dać sygnał dyrekcji o planowanych zmianach.

5. PIELGRZYMKA MATURZYSTÓW

W roku szkolnym 2015/16 pielgrzymka maturzystów archidiecezji częstochowskiej na Jasną Górę będzie miała miejsce 5 marca (sobota) 2016 r. Ramowy program pielgrzymki (może ulec zmianie, zwłaszcza ostatni punkt pielgrzymki) przedstawia się następująco:

10.00 - zawiązanie wspólnoty (bazylika)

10.15 - uroczysta Msza św. i akt ofiarowania maturzystów Matce Bożej (bazylika)

11.15 - konferencja (sala o. Kordeckiego)

12.00 - Droga Krzyżowa (wały jasnogórskie)

Szczegółowe informacje zostaną przekazane do szkół odrębnym piśmie. Zachęcamy katechetów do licznego udziału w pielgrzymce. Prosimy katechetów i duszpasterzy, aby zadbali o religijny wymiar pielgrzymki już w trakcie podróży, jak i w samym jasnogórskim sanktuarium. Prosimy też o przypomnienie młodzieży, by przed pielgrzymką skorzystała z sakramentu pokuty i pojednania. Natomiast katechetom przypominamy o obowiązku zgłoszenia w Referacie Katechetycznym grupy pielgrzymkowej i dostarczenia karty zgłoszeniowej dokładnie wypełnionej.

6. PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO KATECHIZACJI

W roku szkolnym 2015/16 katechizujemy we wszystkich klasach na wszystkich poziomach edukacyjnych według nowego programu i nowych podręczników przygotowanych w oparciu o znowelizowaną *Podstawę programową Kościoła katolickiego w Polsce* (2010). Jeżeli z jakichś nadzwyczajnych względów dopiero w zeszłym roku wprowadzono nowy

program i nowe podręczniki do klas pierwszych (wszystkich etapów edukacyjnych), to w praktyce oznacza to, że w tym roku szkolnym w oparciu o nowy program i podręczniki należy katechizować w klasach pierwszych i drugich, a w klasach trzecich nadal korzystać ze starych. W ten sposób w roku szkolnym 2016/17 powinny być definitywnie wycofane stare podręczniki do nauki religii. Poniżej zamieszczono tabelaryczne zestawienie wyłącznie nowych programów i podręczników dla każdej grupy przedszkolnej i klasy z uwzględnieniem ich tytułów, numerów, dat zatwierdzenia, redaktorów i wydawnictw. Przypomina się, że w szkole powinien obowiązywać jeden program i podręczniki jednego wydawnictwa. Zmiany w tym zakresie winny być uzgodnione ze wszystkimi katechetami pracującymi w danej szkole oraz z proboszczem. Ewentualne wprowadzanie nowych podręczników winno się rozpocząć od klasy pierwszej i czwartej szkoły podstawowej oraz pierwszej gimnazjum i ponadgimnazjalnej. W ten sposób wraz z kolejnym rokiem szkolnym nowe podręczniki będą sukcesywnie wypierać te stare.

opr. ks. Roman Ceglarek

**Programy i podręczniki do katechizacji obowiązujące
w archidiecezji częstochowskiej w roku szkolnym 2015/16**

**PRZEDSZKOLE
WYDAWNICTWO GAUDIUM (Lublin)**

Wydawnictwo i grupa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
GAUDIUM Grupa czterolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Pan Bóg kocha dzieci Red. Ks. M. Zajac	AZ-02-01/10-LU-5/14 (14.07.2015)
GAUDIUM Grupa pięciolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Jestem dzieckiem Bożym Red. Ks. M. Zajac	AZ-03-01/10-LU-1/12 (11.04.2012)

PRZEDSZKOLE
WYDAWNICTWO ŚW. WOJCIECH (Poznań)

Wydawnictwo i grupa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Św. Wojciech Grupa trzy- i czterolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Pan Bóg kocha dzieci Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-01-01/10-PO-1/12 (23.07.2012)
Św. Wojciech Grupa pięciolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy dziećmi Bożymi Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-03-01/10-PO-1/11 (18.07.2011)

PRZEDSZKOLE
WYDAWNICTWO WAM (Kraków)

Wydawnictwo i grupa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WAM Grupa trzylatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Nasza Boża rodzina Red. Ks. W. Kubik	AZ-01-01/10-KR-1/11 (11.04.2011)
WAM Grupa czterolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Bóg kocha dzieci Red. Ks. W. Kubik	AZ-02-01/10-KR-1/11 (7.03.2011)
WAM Grupa/Klasa 0	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy dziećmi Boga Red. Ks. W. Kubik	AZ-03-01/10-KR-1/11 (11.04.2011)

**PRZEDSZKOLE
WYDAWNICTWO DIECEZJALNE
I DRUKARNIA W SANDOMIERZU**

Wydawnictwo i grupa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WDS Grupa trzy- i czterolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Pan Bóg kocha dzieci Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-01-01/10-RA-2/12 (31.05.2012)
WDS Grupa pięciolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy dziećmi Bożymi Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-03-01/10-RA-1/11 (14.07.2011)

**PRZEDSZKOLE
WYDAWNICTWO JEDNOŚĆ (Kielce)**

Wydawnictwo i grupa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Jedność Grupa trzylatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Radosne dzieci Boże Red. J. Snopek, J. Kurpiński	AZ-01-01/10-KI-1/15 (25.05.2015)
Jedność Grupa czterolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Świat dziecka Bożego Red. J. Snopek, J. Kurpiński	KI-02-01/10-KI-3/15 (3.08.2015) [obowiązuje w 2015/16]
Jedność Grupa pięciolatków	Kochamy dobrego Boga AZ-0-01/10 (9.06.2010)	Spotkania dzieci Bożych Red. J. Snopek, J. Kurpiński	AZ-03-01/10-KI-2/15 (8.06.2015)

**SZKOŁA PODSTAWOWA
WYDAWNICTWO GAUDIUM (Lublin)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
GAUDIUM Klasa 1	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy rodziną Pana Jezusa Red. Ks. P. Goliszek	AZ-11-01/10-LU-1/12 (11.04.2012)
GAUDIUM Klasa 2	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Kochamy Pana Jezusa Red. Ks. P. Goliszek	AZ-12-01/10-LU-3/13 (24.04.2013)
GAUDIUM Klasa 3	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Przyjmujemy Pana Jezusa Red. Ks. P. Goliszek	AZ-13-01/10-LU-4/14 (16.06.2014)
GAUDIUM Klasa 4	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Jestem chrześcijaninem Red. Ks. W. Janiga	AZ-21-01/10-LU-1/12 (9.05.2012)
GAUDIUM Klasa 5	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Wierzę w Boga Red. Ks. W. Janiga	AZ-22-01/10-LU-2/13 (24.04.2013)
GAUDIUM Klasa 6	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Wierzę w Kościół Red. Ks. W. Janiga	AZ-23-01/10-LU-2/14 (20.05.2014)

**SZKOŁA PODSTAWOWA
WYDAWNICTWO ŚW. WOJCIECH (Poznań)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Św. Wojciech Klasa 1	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy w rodzinie Pana Jezusa Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-11-01/10-PO-1/11 (9.05.2011)
Św. Wojciech Klasa 2	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Kochamy Pana Jezusa Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-12-01/10-PO-1/12 (11.06.2012)
Św. Wojciech Klasa 3	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Przyjmujemy Pana Jezusa Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-13-01/10-PO-1/13 (13.05.2013)
Św. Wojciech Klasa 4	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Jestem chrześcijaninem Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-21-01/10-PO-1/11 (9.05.2011)
Św. Wojciech Klasa 5	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Wierzę w Boga Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-22-01/10-PO-1/12 (14.05.2012)
Św. Wojciech Klasa 6	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Wierzę w Kościół Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-23-01/10-PO-2/13 (21.06.2013)

**SZKOŁA PODSTAWOWA
WYDAWNICTWO WAM (Kraków)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WAM Klasa 1	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy w rodzinie Pana Jezusa Red. Ks. W. Kubik	AZ-11-01/10-KR-1/11 (11.04.2011)
WAM Klasa 1	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Elementarz dziecka Bożego Red. Z. Marek s. A. Walulik	AZ-11-01/10-KR-7/15 (23.03.2015)
WAM Klasa 2	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Kochamy Pana Jezusa Red. Ks. W. Kubik	AZ-12-01/10-KR-1/12 (7.05.2012)
WAM Klasa 3	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Przyjmujemy Pana Jezusa Red. Ks. W. Kubik	AZ-13-01/10-KR-14/13 (11.06.2013)
WAM Klasa 4	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Zaproszeni przez Boga Red. Ks. Z. Marek	AZ-21-01/10-KR-2/12 (11.06.2012)
WAM Klasa 5	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Obdarowani przez Boga Red. Ks. Z. Marek	AZ-22-01/10-KR-5/13 (8.05.2013)
WAM Klasa 6	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Przemienieni przez Boga Red. Ks. Z. Marek	AZ-23-01/10-KR-1/14 (13.01.2013)

**SZKOŁA PODSTAWOWA
WYDAWNICTWO DIECEZJALNE
I DRUKARNIA W SANDOMIERZU**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WDS Klasa 1	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Jesteśmy w rodzinie Pana Jezusa Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-11-01/10-RA-1/11 (22.07.2011)
WDS Klasa 2	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Kochamy Pana Jezusa Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-12-01/10-RA-8/13 (12.07.2013)
WDS Klasa 3	W drodze do Wieczernika AZ-1-01/10 (9.06.2010)	Przyjmujemy Pana Jezusa Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-13-01/10-RA-5/14 (12.07.2013)
WDS Klasa 4	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Jestem chrześcijaninem Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-21-01/10-RA-1/13 (14.06.2012)
WDS Klasa 5	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Wierzę w Boga Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-22-01/10-RA-9/13 (12.07.2013)
WDS Klasa 6	Poznaję Boga i w Niego wierzę AZ-2-01/10 (9.06.2010)	Wierzę w Kościół Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-23-01/10-RA-2/15 (11.07.2014)

**SZKOŁA PODSTAWOWA
WYDAWNICTWO JEDNOŚĆ (Kielce)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Jedność Klasa 1	W rodzinie dzieci Bożych AZ-1-01/12 (4.01.2012)	Żyjemy w Bożym świecie Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	AZ-11-01/12-KI-1/12 (2.08.2011)
Jedność Klasa 2	W rodzinie dzieci Bożych AZ-1-01/12 (4.01.2012)	Idziemy do Jezusa Red. Ks. J. Czerkawski E. Kondrak	AZ-12-01/12-KI-3/12 (8.08.2012)
Jedność Klasa 3	W rodzinie dzieci Bożych AZ-1-01/12 (4.01.2012)	Jezus jest z nami Red. Ks. J. Czerkawski E. Kondrak B. Nosek	AZ-13-01/12-KI-4/13 (5.03.2013)
Jedność Klasa 4	Odkrywamy tajemnice Bożego świata AZ-2-02/12 (30.05.2012)	Miejsca pełne BOGActw Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak B. Nosek	AZ-21-02/12-KI-1/12 (21.05.2012)
Jedność Klasa 5	Odkrywamy tajemnice Bożego świata AZ-2-02/12 (30.05.2012)	Spotkania uBOGAcające Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak E. Parszewska	AZ-22-02/12-KI-1/13 (5.06.2013)
Jedność Klasa 6	Odkrywamy tajemnice Bożego świata AZ-2-02/12 (30.05.2012)	Tajemnice BOGAtego życia Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak E. Parszewska	AZ-23-02/12-KI-3/13 (14.07.2014)

GIMNAZJUM
WYDAWNICTWO GAUDIUM (Lublin)

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
GAUDIUM Klasa 1	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Spotykam Twoje Słowo Red. Ks. P. Mąkosa	AZ-31-01/10-LU-1/12 (29.05.2012)
GAUDIUM Klasa 2	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Z Tobą idę przez życie Red. Ks. P. Mąkosa	AZ-32-01/10-LU-1/13 (17.04.2013)
GAUDIUM Klasa 3	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Żyję Twoją miłością Red. Ks. P. Mąkosa	AZ-33-01/10-LU-1/14 (13.02.2014)

GIMNAZJUM
WYDAWNICTWO ŚW. WOJCIECH (Poznań)

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Św. Wojciech Klasa 1	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Spotkanie ze Słowem Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-31-01/10-PO-1/11 (18.07.2011)
Św. Wojciech Klasa 2	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Aby nie ustać w drodze Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-32-01/10-PO-1/12 (15.07.2012)
Św. Wojciech Klasa 3	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Żyć w miłości Boga Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-33-01/10-PO-3/13 (8.07.2013)

GIMNAZJUM
WYDAWNICTWO WAM (Kraków)

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WAM Klasa 1	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Jezus uczy i zbawia Red. Ks. Z. Marek	AZ-31-01/10-KR-2/12 (11.06.2012)
WAM Klasa 2	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Jezus działa i zbawia Red. Ks. Z. Marek	AZ-32-01/10-KR-12/13 (20.05.2013)
WAM Klasa 3	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Jezus prowadzi i zbawia Red. Ks. Z. Marek	AZ-33-01/10-KR-2/14 (13.01.2014)

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WAM Klasa 1	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Szukam was Red. Ks. W. Kubik	AZ-31-01/10-KR-1/11 (30.05.2011)
WAM Klasa 2	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Jestem z wami Red. Ks. W. Kubik	AZ-32-01/10-KR-3/12 (11.06.2012)
WAM Klasa 3	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Chodźmy razem Red. Ks. W. Kubik	AZ-33-01/10-KR-4/13 (11.04.2013)

GIMNAZJUM
WYDAWNICTWO DIECEZJALNE
I DRUKARNIA W SANDOMIERZU

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WDS Klasa 1	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Spotkanie ze Słowem Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-31-01/10-RA-6/13 (5.07.2011)
WDS Klasa 2	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	Aby nie ustać w drodze Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-32-01/10-RA-10/13 (12.07.2013)
WDS Klasa 3	Pójść za Jezusem Chrystusem AZ-3-01/10 (9.06.2010)	żyć w miłości Boga Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-33-01/10-RA-1/15 (11.07.2014)

GIMNAZJUM
WYDAWNICTWO JEDNOŚĆ (Kielce)

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Jedność Klasa 1	Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin AZ-3-01/13 (9.04.2013)	Błogosławieni, którzy szukają Jezusa Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak, E. Parszewska	AZ-31-01/13-KI-3/13 (9.08.2013)

Jedność Klasa 2	Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin AZ-3-01/13 (9.04.2013)	Błogosławieni, którzy ufają Jezusowi Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak, E. Parszewska	AZ-32-01/13-KI-4/14 (14.07.2014)
Jedność Klasa 3	Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin AZ-3-01/13 (9.04.2013)	Błogosławieni, którzy naśladowają Jezusa Red. Ks. K. Mielnicki, E. Kondrak, E. Parszewska	KI-33-01/13-KI-4/15 (10.08.2015) [obowiązuje w 2015/16]

**SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA
WYDAWNICTWO GAUDIUM (Lublin)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
GAUDIUM Klasa 1	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Świadcę o Jezusie w Kościele Red. Ks. R. Strus, ks. W. Galant	AZ-41-01/10-LU-1/12 (9.05.2012)
GAUDIUM Klasa 2	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Świadcę o Jezusie w świecie Red. Ks. R. Strus, ks. W. Galant	AZ-42-01/10-LU-4/13 (27.05.2013)
GAUDIUM Klasa 3	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Świadcę o Jezusie w rodzinie Red. Ks. R. Strus, ks. W. Galant	AZ-43-01/10-LU-3/14 (20.05.2014)

Uwaga:

„W roku szkolnym 2015/2016 zostanie wprowadzony podręcznik do 3 klasy technikum „Świadcę o Jezusie wobec drugiego człowieka” red. ks. Robert Strus, który w roku szkolnym 2015/2016 będzie podręcznikiem dla klasy IV technikum (ale na okładce będzie miał napisane klasa 3 technikum!).

Natomiast w roku szkolnym 2016/2017 podręcznik do 3 klasy technikum „Świadcę o Jezusie wobec drugiego człowieka” red. ks. Robert Strus będzie podręcznikiem dla 3 klasy technikum, natomiast podręcznik „Świadcę o Jezusie w rodzinie” będzie podręcznikiem dla 3 klasy liceum i 4 klasy technikum⁷.

**SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA
WYDAWNICTWO ŚW. WOJCIECH (Poznań)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Św. Wojciech Klasa 1	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Moje miejsce w Kościele Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-41-01/10-PO-1/11 (12.09.2011)
Św. Wojciech Klasa 2	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Moje miejsce w świecie Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-42-01/10-PO-1/12 (21.11.2012)
Św. Wojciech Klasa 3	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Moje miejsce w rodzinie Red. Ks. J. Szpet, D. Jackowiak	AZ-43-01/10-PO-1/14 (2.06.2014)

**SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA
WYDAWNICTWO WAM (Kraków)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WAM Klasa 1 Lic.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	W Kościele Red. Z. Marek	AZ-41-01/10-KR-1/12 (26.05.2012)

⁷ Zob. *Komunikat w sprawie podręcznika dla 3 klasy technikum*, w: <http://www.gaudium.pl/aktualnosci/153-komunikat-w-sprawie-podrecznika-dla-3-klasy-technikum>.

WAM Klasa 1 Tech.	Świadek Chrystusa AZ-6-01/10 (9.06.2010)	W Kościele Red. Z. Marek	AZ-41-01/10-KR-1/12 (26.05.2012)
WAM Klasa 2 Lic.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	W świecie Red. Z. Marek	AZ-42-01/10-KR-6/13 (6.06.2013)
WAM Klasa 2 i 3 Tech.	Świadek Chrystusa AZ-6-01/10 (9.06.2010)	W świecie Red. Z. Marek	AZ-42-01/10-KR-6/13 (6.06.2013)
WAM Klasa 3 Lic.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	W rodzinie Red. Z. Marek	AZ-43-01/10-KR-3/14 (13.01.2014)
WAM Klasa 4 Tech.	Świadek Chrystusa AZ-6-01/10 (9.06.2010)	W rodzinie Red. Z. Marek	AZ-43-01/10-KR-3/14 (13.01.2014)

**SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA
WYDAWNICTWO DIECEZJALNE
I DRUKARNIA W SANDOMIERZU**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WDS Klasa 1 Lic i Tech.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Świadek Chrystusa w Kościele Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-41-01/10-RA-7/13 (12.10.2012)
WDS Klasa 2 Lic. i Tech.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Świadek Chrystusa w świecie Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-42-01/10- RA-11/13 (12.07.2013)

WDS Klasa 3 Lic. i 4 Tech.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/10 (9.06.2010)	Świadek Chrystusa w rodzinie Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-43-01/10-RA-3/15 (15.07.2014)
--	--	---	-------------------------------------

Jeśli chodzi o podręcznik do klasy 3 technikum, to nadal będzie obowiązywać dotychczasowy katechizm pt. „Świadek miłości społecznej” opracowany na bazie starego programu nauki religii.

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
WDS Klasa 3 Tech.	Świadek Chrystusa AZ-4-01/1 (20.09.2001)	Świadek miłości społecznej Red. Ks. S. Łabendowicz	AZ-43w-01/1-5 (6.07.2005)

**SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA
WYDAWNICTWO JEDNOŚĆ (Kielce)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Jedność Klasa 1 Lic.	Życ, aby wierzyć i kochać AZ-4-03/12 (30.05.2012)	W blasku Bożej prawdy Red. Ks. T. Śmiech, E. Kondrak B. Nosek	AZ-41-03/12-KI-1/12 (8.08.2012)
Jedność Klasa 1 Tech.	Życ, aby wierzyć i kochać AZ-4-01/12 (30.05.2012)	W blasku Bożej prawdy Red. Ks. T. Śmiech, E. Kondrak B. Nosek	AZ-41-03/12-KI-1/12 (8.08.2012)

Jedność Klasa 2 Lic.	Żyć, aby wierzyć i kochać AZ-4-03/12 (30.05.2012)	Na drogach wiary Red. Ks. J. Czerkawski, E. Kondrak, B. Nosek	AZ-42-03/12-KI-2/13 (5.06.2013)
Jedność Klasa 2 Tech.	Żyć, aby wierzyć i kochać AZ-4-01/12 (30.05.2012)	Na drogach wiary Red. Ks. J. Czerkawski, E. Kondrak, B. Nosek	AZ-42-03/12-KI-2/13 (5.06.2013)
Jedność Klasa 3 Tech.	Żyć, aby wierzyć i kochać AZ-4-01/12 (30.05.2012)	Za progiem nadziei Red. S. Mazur, B. Nosek, K. Rokosz	AZ-43-01/12-KI-2/14 (22.07.2014)
Jedność Klasa 3 Lic.	Żyć, aby wierzyć i kochać AZ-4-03/12 (30.05.2012)	W bogactwie miłości Red. Ks. J. Czerkawski, E. Kondrak, B. Nosek	AZ-43-03/12-KI-1/14 (22.07.2014)
Jedność Klasa 4 Tech.	Żyć, aby wierzyć i kochać AZ-4-01/12 (30.05.2012)	W bogactwie miłości Red. Ks. J. Czerkawski, E. Kondrak, B. Nosek	AZ-43-03/12-KI-1/14 (22.07.2014)

**SZKOŁA ZAWODOWA
WYDAWNICTWO ŚW. STANISŁAWA (Kraków)**

Wydawnictwo i klasa	Tytuł, numer programu, data zatwierdzenia	Tytuł podręcznika i redaktorzy	Numer podręcznika i data zatwierdzenia
Św. Stanisław Klasa 1	Bądźcie mocni AZ-5-07/12 (14.06.2012)	Mocni wiarą Red. Ks. T. Panuś, R. Chrzanowska	AZ-51-07/12-KR-3/13 (30.03.2012)

Św. Stanisław Klasa 2	Bądźcie mocni AZ-5-07/12 (14.06.2012)	Mocni nadzieją Red. Ks. T. Panuś, R. Chrzanowska	AZ-52-07/12-KR-8/13 (15.05.2013)
Św. Stanisław Klasa 3	Bądźcie mocni AZ-5-07/12 (14.06.2012)	Mocni miłością Red. Ks. T. Panuś, R. Chrzanowska	AZ-53-07/12-KR-6/16 (27.02.2014)

7. SYMPOZJA KATECHETYCZNE I KONFERENCJE

7.1. Sympozjum Katechetyczne w Częstochowie

Celem kolejnego roku duszpasterskiego 2015/16 (rozpoczynającego się w pierwszą niedzielę Adwentu), w tym także katechetycznego będzie odnowa życia w Jezusie, które otrzymujemy na chrzcie świętym. Przyjęty na ten rok program pt. „Nowe życie w Chrystusie” bazuje na trzech filarach: sakrament chrztu, nowy człowiek i duchowość chrzcielna. Jego realizacja ma pomóc na nowo odkryć łaskę chrztu, by żyć nią w codzienności. Jest to ściśle związane z obchodami 1050. rocznicy Chrztu Polski. Będzie to czas nie tylko wspomniania wydarzenia historycznego, które miało miejsce w 966 r. i zapoczątkowało dzieje Kościoła na ziemiach polskich, a także zaistnienie państwowości Polski, lecz również refleksji nad konsekwencjami tego faktu dla teraźniejszości i przyszłości. Główne obchody będą miały miejsce w Gnieźnie i Poznaniu w dniach od 14 do 16 kwietnia 2016 r. Wydarzenie to ma poprzedzić szereg wystaw, debat, konferencji, itp. Z tej racji Referat Katechetyczny, chcąc włączyć się w to przygotowanie, organizuje sympozjum naukowe (międzyuczelniane) poświęcone tej tematyce, która będzie analizowana na płaszczyźnie historycznej i teologicznej. Referat Katechetyczny organizuje je 24 października 2015 r. wraz z Wyższym Instytutem Teologicznym w Częstochowie, z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, z Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz z Uniwersytetem Rzeszowskim. Poniżej podajemy ramowy program. Szczegółowy program będzie podany na stronie internetowej Referatu Katechetycznego.

WSD w Częstochowie, 24 października 2015 r.
„Wspominać chrzest - to na nowo zaczynać od Chrystusa”

Sesja poranna/historyczna

Ks. dr Roman Ceglarek, Nauczanie katechetyczne w średniowiecznej Europie przed chrztem Polski (WIT, Częstochowa)

Ks. dr hab. Sławomir Zabraniak, Chrzest Mieszka I w relacjach średniowiecznych roczników i kronik polskich (URz, Rzeszów)

Dr hab. Sabina Bober, Obchody milenijne w Polsce (KUL, Lublin)

Ks. dr Jacek Kapuściński, Obchody milenijne w diecezji częstochowskiej (WIT, Częstochowa)

Warsztaty

„Multimedialna katecheza” – nowoczesne narzędzie dydaktyczne w prowadzeniu ciekawych lekcji religii dla dzieci w przedszkolu i szkole podstawowej (1-3) z zastosowaniem komputera, tablicy interaktywnej, rzutnika lub tabletu

(Sebastian Wasiołka - Young Digital Planet)

Sesja popołudniowa/teologiczna

Ks. dr Łukasz Laskowski, Duch i duchy w sakramencie chrztu świętego – niektóre aspekty teologii biblijnej (WIT, Częstochowa)

Ks. dr Tomasz Nawracała, „Wszyscyśmy zostali ochrzczeni w jednym Duchu i wszyscyśmy zostali napojeni jednym Duchem (1 Kor 12.13)”. Chrzest i bierzmowanie jako sakramenty daru Ducha Świętego. (UAM, Poznań)

Ks. dr hab. Paweł Maciaszek, Chrzest w nauczaniu katechetycznym jako pomoc w świadomym uczestnictwie we Mszy św. (UKSW, Warszawa)

Ks. dr Mariusz Terka, Katecheta jako przewodnik w wierze. Przygotowanie do chrztu w świetle pism katechetycznych św. Augustyna, (WIT, Częstochowa)

Uwaga:

Obecność na sympozjum jest obowiązkowa. Jeżeli z przyczyn losowych, nie można byłoby w nim uczestniczyć, to katecheta zobowiązany jest do udziału w trzech innych spotkaniach szkoleniowych – zob. p. II. 2. Obecność na sympozjum zostanie potwierdzona w „Karcie Formacyjnej” wyłącznie na podstawie certyfikatu/zaświadczenia wydanego w czasie sympozjum.

Można wybrać jedną z sesji: poranną lub popołudniową. Katecheci, którzy wybiorą sesję poranną zakończą ją warsztatami: „Multimedialna katecheza”. Natomiast katecheci, którzy wybiorą sesję popołudniową rozpoczną ją warsztatami. W praktyce oznacza to, że na warsztatach będą wszyscy uczestnicy sympozjum. Oczywiście zapraszamy do skorzystania z całej oferty programowej przewidzianej na sympozjum.

7.2. II Ogólnopolska Konferencja Katechetów Specjalnych w Warszawie

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej zaprasza katechetów pracujących z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną do udziału w konferencji, która odbędzie się w dniach od 9 do 11 października 2015 r. w Domu Rekolekcyjnym „Dobre Miejsce” w Warszawie, przy ul. Dewajtis 3. W programie między innymi: przygotowanie pomocy do zajęć, alternatywna komunikacja, wykorzystanie metod plastycznych, elementy muzykoterapii na katechezie, sakrament pokuty i bierzmowania osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Organizatorzy serdecznie zapraszają do udziału w konferencji oraz do prezentacji własnych pomocy i pomysłów na pracę. Koszt udziału i pobytu: 200 zł. Dodatkowe informacje:

Ks. Paweł Sobstyl: pawelsobstyl@gmail.com

Anna Mielecka: mania_m@o2.pl

Katecheci, którzy wezmą udział w tej konferencji są zwolnieni z sympozjum katechetycznego w Częstochowie.

7.3. XXXVI Ogólnopolskie Sympozjum Katechetyczne w Lublinie

Obchodzone w tym roku 25-lecie powrotu religii do szkół skłania do analiz i refleksji nad dziełem katechizacji w tym okresie. Zagadnienie to

będzie podjęte na sympozjum katechetycznym w Lublinie pt. „XXV lat nauczania religii w polskiej szkole. Między nadzieją a rzeczywistością”, organizowanym przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Szczegółowe informacje na ten temat na stronie internetowej: <http://www.katechetyka.eu/xxxvi-ogolnopolskie-sympozjum-katechetyczne,523.html>

Katecheci, którzy wezmą udział w tej konferencji są zwolnieni z sympozjum katechetycznego w Częstochowie.

7.4. Konferencja Naukowa w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie

Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II jest votum ofiarowanym Królowej Polski w podziękowaniu za dar zdrowia i hołdem złożonym Janowi Pawłowi II. Utrwalanie wizerunku Jana Pawła II na monetach i medalach to sposób na uwiecznienie jego wielkiego dokonania w dziele pojednania ludzi na całym świecie oraz przekazania tej spuścizny przyszłym pokoleniom. Od początku istnienia Muzeum prowadzi działalność kulturalną i edukacyjną, również przy współpracy z innymi instytucjami. W trakcie comiesięcznych spotkań wybitne osobistości duchowne i świeckie wspominają twórczość i dokonania Jana Pawła II. W tym roku Muzeum w sposób szczególny pragnie się otworzyć na katechetów i uczniów, prezentując swój potencjał edukacyjny i wychowawczy. W ten nurt wpisuje się między innymi konferencja naukowa organizowana przez Muzeum i Referat Katechetyczny. Będzie ona miała miejsce 7 listopada 2015 r. w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie (ul. Jagiellońska 67/71). W ramach konferencji przewidziane jest zwiedzanie Muzeum oraz następujące wystąpienia (to ramowy program i robocze tytuły referatów, które mogą ulec korekcie):

Prof. Andrzej Sylwester Zieliński (Akademia Muzyczna w Warszawie) – „Dlaczego warto było iść za Janem Pawłem II”.

Prof. Aleksander Stanisław Nalaskowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – „Jan Paweł II: Papież bohater i Papież nauczyciel”.

Bernard Marek Adamowicz (kolekcjoner, znawca medalierstwa papieskiego) – „Dlaczego warto przyjść z młodymi do Muzeum?”.

Szczegółowy program i więcej informacji na ten temat na stronie internetowej Muzeum: www.jp2muzeum.pl

Referat Katechetyczny serdecznie zaprasza do udziału w tej konferencji i zapoznania się z ofertą Muzeum.

8. OBOWIĄZKI KATECHETY W PARAFII I SZKOLE

Chrześcijańska formacja dzieci i młodzieży przynależy do misji Kościoła. Za to dzieło są odpowiedzialne trzy środowiska wychowawcze: rodzina, parafia i szkoła. Katecheci, jako pracownicy parafii i szkoły, mają oczywiście swój udział w realizacji tej misji, którą winni podejmować z wiarą i odpowiedzialnością, wypełniając gorliwie wszystkie obowiązki z nią związane.

8.1. Katecheta a szkoła

Katecheta w szkole podejmuje obowiązki wynikające z zatrudnienia go jako nauczyciela, następnie z dokumentów oświatowych traktujących o organizacji zajęć oraz o odpowiedzialności nauczyciela (np. udział w radach pedagogicznych, pełnienie dyżurów na przerwach, podejmowanie zadań zleconych przez dyrekcję, prowadzenie dziennika szkolnego, opracowywanie konspektów [prze pierwsze 3 lata konspekty szczegółowe], prowadzenie lekcji w oparciu o zatwierdzone programy i podręczniki, itp.).

Katecheta zobowiązany jest do udziału w tworzeniu i realizowaniu programu wychowawczego szkoły. Powinien zadbać o to, aby ów program uwzględniał wartości chrześcijańskie, tradycje narodowe i religijne. Ważne jest by organizował uroczystości szkolne takie, jak chociażby Dzień Papieski czy wigilię szkolną.

Katecheta winien korzystać z prawa do prowadzenia w szkole zajęć pozalekcyjnych (np. religijnych, charytatywnych, biblijnych, liturgicznych, misyjnych kół zainteresowań, przygotowywanie do olimpiad i konkursów religijnych), promując wiedzę religijną i chrześcijański system wartości.

Katecheta ma obowiązek organizowania i brania udziału w pielgrzymkach uczniów, zwłaszcza w pielgrzymce maturzystów na Jasną Górę.

Katecheta winien też dbać o kontakt z rodzicami swych uczniów.

8.2. Katecheta a parafia

Katecheta jest osobą, która powinna nieustannie budować swój autorytet jako wychowawca i świadek wiary. Z tej racji zobowiązany jest do udziału w ciągu roku szkolnego we Mszy św. niedzielnej i świątecznej z dziećmi i młodzieżą, uczestnictwa w innych nabożeństwach (np. różańcowe, Droga Krzyżowa), uroczystościach parafialnych, szczególnie związanych z udzieleniem uczniom sakramentów świętych.

Katecheta zobowiązany jest do aktywnej współpracy z proboszczem parafii, na terenie której katechizuje. Chodzi o udział w spotkaniach, których celem jest planowanie i koordynacja działań katechetycznych i pastoralnych oraz omówienie bieżących potrzeb czy problemów. Powinno to dotyczyć między innymi organizowania rekolekcji szkolnych czy przygotowania dzieci i młodzieży do sakramentów pokuty i pojednania, Eucharystii oraz bierzmowania.

Katecheci wraz z duszpasterzami powinni troszczyć się o powstawanie wspólnot, ruchów i stowarzyszeń religijnych na terenie parafii, zachęcając uczniów do wstępowania w ich szeregi oraz włączając się w ich prowadzenie.

Katecheta winien organizować zebrania z rodzicami na terenie parafii, w której katechizuje, szczególnie w trakcie przygotowania dzieci do pierwszej spowiedzi i Komunii św.

Uwagi:

Katecheta świecki lub zakonny, który katechizuje w kilku szkołach na terenie różnych parafii jest zobowiązany do pomocy duszpasterskiej w parafii stałego zatrudnienia.

Angażując nauczyciela religii w duszpasterstwo katechetyczne w parafii proboszcz powinien uwzględnić wszelkie okoliczności jego życia i pracy (rodzina, stan zdrowia, miejsce zamieszkania).

Należy umożliwić katechecie podnoszenie kwalifikacji poprzez udział w podyplomowych studiach oraz w spotkaniach szkoleniowych i formacyjnych organizowanych przez Referat Katechetyczny, zwalniając go w tym czasie z zajęć w parafii.

III. KATECHEZA PARAFIALNA

1. PIERWSZA KOMUNIA ŚW.

1.1. Pierwsza Komunia św. w klasie trzeciej

Po raz kolejny Referat Katechetyczny przypomina, że dzieci, które 1 września 2014 r. rozpoczęły naukę w szkole podstawowej, a więc w tym roku szkolnym, tj. 2015/16 są w klasie drugiej, przystąpią do pierwszej spowiedzi i Komunii św. dopiero w klasie trzeciej. Od tej zasady nie ma odstępstwa, co oznacza, że jest obligatoryjna dla wszystkich parafii!

1.2. Rok 2016 bez pierwszej Komunii św.

W praktyce oznacza to, że pierwszej Komunii św. nie będzie na terenie całej archidiecezji częstochowskiej w roku szkolnym 2015/16, czyli w maju bądź czerwcu 2016 r. W tym roku dzieci, które rozpoczęły pobieranie nauki w szkole podstawowej 1 września 2014 r. będą bowiem w klasie drugiej, a więc jeszcze - zgodnie z nowym programem nauki religii - w trakcie przygotowania do pierwszej spowiedzi i Komunii św. Dla nich uroczysta Komunia św. będzie miała miejsce dopiero w klasie trzeciej w roku szkolnym 2016/17 (maj lub czerwiec 2017 r.).

1.3. Wyjątkowe sytuacje

Powyższe założenia dotyczą tych szkół, w których nowy program nauki religii i nowe podręczniki katechetyczne wprowadzono do klas pierwszych dopiero w zeszłym roku szkolnym tj. 2014/15. Jeżeli natomiast katecheci wdrożyli je już w roku szkolnym 2013/14, to oczywiście pierwsza Komunia św. będzie już w tym roku szkolnym, tj. 2015/16 czyli w maju bądź czerwcu 2016 r. Jest to logiczną konsekwencją realizacji nowego programu nauki religii, który zakłada przystąpienie do pierwszej spowiedzi i Komunii św. po trzyletnim okresie katechizacji, a więc w klasie trzeciej.

1.4. Materiały komunijne

Do przygotowania dzieci do pierwszej spowiedzi i Komunii św., do nabożeństw z udziałem dzieci i rodziców oraz do samej uroczystości komunijnej i białego tygodnia można wykorzystać następujące materiały:

M. Dubińska, s. A. Jabłońska, *Przygotowanie do sakramentu pokuty i Eucharystii. Materiały dla prowadzących zajęcia*, Warszawa 2010,

M. Dubińska, s. A. Jabłońska, *Katecheza parafialna. Przygotowanie do sakramentu pokuty i Eucharystii*, Warszawa 2010,

W. Madej, *Nasze dziecko idzie do Pierwszej Komunii Świętej – Formacja Rodziców*, Warszawa 2010,

R. Czekalski, E. Jacewicz, *Idziemy do Pana Jezusa. Przygotowanie do Pierwszej Komunii Świętej, Materiały dla kapłanów i katechetów*, Kraków 2011,

R. Czekalski, E. Jacewicz, *Idziemy do Pana Jezusa. Przygotowanie do Pierwszej Komunii Świętej. Pamiętnik dziecka*, Kraków 2011,

A. Długosz, R. Ceglarek, *Pierwsza Komunia Święta. Materiały dla katechetów i duszpasterzy*, Częstochowa 2009,

A. Długosz, R. Ceglarek, *Modlę się do Ciebie, Jezu. Pamiątka I Komunii Świętej*, Częstochowa 2013, (książeczka komunijna)

R. Ceglarek, A. Ziółkowski, *Kazania na Pierwszą Komunię Świętą, Biały Tydzień oraz rocznicę*, Warszawa 2014.

2. BIERZMOWANIE

2.1. Dekret wprowadzający „Instrukcję w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w Archidiecezji Częstochowskiej”

„Mając na uwadze potrzebę ujednoczenia praktyki przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w Archidiecezji Częstochowskiej, ustalam, że przygotowanie to będzie przebiegać zgodnie z „Instrukcją duszpastersko-katechetyczną w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w Archidiecezji Częstochowskiej” z dnia 12 sierpnia 2015 r. i w oparciu o opracowane dla archidiecezji materiały duszpasterskie i katechetyczne.

Powyższy dekret wchodzi w życie z dniem 1 września 2015 r.”.

Ks. Abp dr Wacław Depo
Metropolita Częstochowski

2.2. Instrukcja duszpastersko-katechetyczna w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania w Archidiecezji Częstochowskiej

„Wtajemniczenie chrześcijańskie dokonuje się przez trzy sakramenty: chrzest, który jest początkiem nowego życia; bierzmowanie, które jest jego umocnieniem, i Eucharystię, która karmi ucznia Ciałem i Krwią Chrystusa, by przekształcić go w Niego” (KKK 1275). Słowa te uświadamiają nam, że pełnia chrześcijańskiej inicjacji domaga się przyjęcia tych trzech sakramentów. Tworzą one bowiem pewną jedność i stanowią fundament całego życia chrześcijańskiego. Motywują one ochrzczonych, którzy karmią się już Ciałem Pańskim do przyjęcia sakramentu bierzmowania w stosownym czasie. Jest to ich przywilej, ale zarazem obowiązek (KPK kan. 890). Otrzymanie tego sakramentu winno być jednak poprzedzone odpowiednim przygotowaniem, zwłaszcza katechetycznym, co podkreślają liczne dokumenty kościelne. Jego zasadniczym celem jest: „doprowadzenie chrześcijanina do głębszego zjednoczenia z Chrystusem, do większej zażyłości z Duchem Świętym, Jego działaniem, darami i natchnieniami, aby mógł lepiej podjąć apostolską odpowiedzialność życia chrześcijańskiego. Katecheza przed bierzmowaniem powinna także starać się obudzić zmysł przynależności do Kościoła Jezusa Chrystusa, zarówno do Kościoła powszechnego, jak i wspólnoty parafialnej. Na tej ostatniej spoczywa szczególnie odpowiedzialność za przygotowanie kandydatów do bierzmowania” (KKK 1309). Biorąc to pod uwagę, we wszystkich parafiach archidiecezji częstochowskiej powinna być zorganizowana i systematycznie prowadzona katecheza parafialna dla kandydatów ubiegających się o bierzmowanie, dopełniająca szkolne nauczanie religii. Jest to zgodne z wytycznymi Konferencji Episkopatu Polski, zawartymi w takich dokumentach jak *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce* czy *Podstawa programowa katechezy, Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach* czy też w postano-

wieniach II Polskiego Synodu Plenarnego. Określają one obowiązkowy program ramowy o charakterze ogólnopolskim, dotyczący tej katechezy, natomiast jego uszczegółowienie następuje w diecezjach. W świetle tych wskazań pojawia się uzasadniona konieczność ujednoczenia przygotowania do sakramentu bierzmowania. W archidiecezji częstochowskiej należy je prowadzić według następujących zasad:

1. Kandydatem do bierzmowania może być osoba, która została ochrzczona, a nie była jeszcze bierzmowana. Obowiązkiem proboszcza jest ustalenie tych faktów przed rozpoczęciem właściwego przygotowania do tego sakramentu.
2. Przygotowanie do bierzmowania odbywa się podczas systematycznej katechezy parafialnej i w trakcie lekcji religii w szkole.
3. Właściwym miejscem przygotowania do bierzmowania jest parafia zamieszkania kandydata, a nie parafia, na terenie której uczęszcza on do szkoły.
4. Z ważnych racji duszpasterskich, proboszcz parafii zamieszkania kandydata, może udzielić zgody na przygotowanie i przyjęcie tego sakramentu w innej parafii.
5. Osobami odpowiedzialnymi za proces przygotowania młodzieży do bierzmowania są duszpasterze, ale także katecheci i animatorzy. Na ich czele stoi proboszcz, który podejmuje decyzję o dopuszczeniu kandydata do bierzmowania. Przy jej podejmowaniu powinien brać pod uwagę opinię całego zespołu formatorów, zwłaszcza katechetów.
6. Przygotowanie do bierzmowania powinno obejmować trzy lata edukacji gimnazjalnej. Okres ten uwzględnia dwa etapy: dalszy i bliższy. Dalszy dotyczy młodzieży klas pierwszych i drugich gimnazjum, a bliższy klas trzecich. Sakrament bierzmowania udzielany jest na ogół pod koniec klasy trzeciej.
7. W okresie przygotowania dalszego, trwającego dwa lata, spotkania powinny odbywać się przynajmniej raz w miesiącu. Mogą one przybrać formę spotkań ogólnych wszystkich kandydatów, wspólnych celebracji w kościele parafialnym, pracy w grupach, spotkań w ramach ruchów i stowarzyszeń działających w parafii, pielgrzymek (pieszych, auto-karowych, itp.) czy też czynnego zaangażowania na rzecz wspólnoty parafialnej. W tym czasie duszpasterze i katecheci winni czuwać nad wypełnianiem przez kandydatów obowiązkowych praktyk religijnych.

8. Etap ten powinien rozpocząć się wraz z nowym rokiem szkolnym, najlepiej podczas triduum ku czci św. Stanisława Kostki. W czasie spotkania organizacyjnego kandydaci powinni być poinformowani o wymaganiach stawianych osobom pragnącym przyjąć bierzmowanie. Ponadto należy im wtedy wręczyć *Dzienniczek kandydata do bierzmowania*, w którym będą dokumentować swój udział w spotkaniach parafialnych i praktykach religijnych oraz w lekcjach religii z adnotacją o ocenie końcowej i opinią katechety.
9. W pierwszych miesiącach kandydaci powinni zredagować na piśmie prośbę skierowaną do Arcybiskupa Metropolity o udzielenie sakramentu bierzmowania wraz z podaniem motywów i deklaracją systematycznego i rzetelnego w nich uczestnictwa. Prośba ta winna być złożona na ręce proboszcza w czasie liturgii (uroczystość odpustowa, nabożeństwo różańcowe, rekolekcje szkolne lub parafialne, inne).
10. Wszyscy kandydaci powinni wziąć udział w pielgrzymce młodych w Niedzielę Palmową do archikatedry, gdzie przedstawiciele parafii wręczą Arcybiskupowi Metropolicie prośby o udzielenie sakramentu bierzmowania.
11. Przygotowanie bliższe powinno przebiegać w sposób bardziej intensywny, z większą częstotliwością spotkań niż dotychczas. Zaleca się by było ich ponad dwadzieścia. W trzeciej klasie gimnazjum należy prowadzić spotkania o charakterze katechetycznym.
12. Spotkania winny się odbywać w niewielkich grupach, co sprzyja szybszej integracji kandydatów, nawiązaniu indywidualnego kontaktu, prowadzenia bezpośredniego dialogu, zastosowaniu szerszej palety metod katechetycznych czy wprowadzeniu do liturgii. Praca w takich grupach wydaje się bardziej efektywna i przynosi większe owoce niż w wielkich grupach charakteryzujących się anonimowością i brakiem zainteresowania.
13. Biorąc pod uwagę fakt, że kandydatami do bierzmowania są przede wszystkim gimnazjaliści objęci katechizacją szkolną, spotkania formacyjne w parafii nie mogą być kolejną lekcją religii, nie powinny więc dublować treści, które zostały już przekazane w szkole, ale winny je uzupełniać, zwłaszcza w funkcji wtajemniczenia poprzez wypełnianie celów katechetycznych wynikających z realizacji orędzia zbawczego,

tak aby poznali swoje miejsce i zadania w Kościele. Oznacza to, że obok spotkań o charakterze katechetycznym w parafii, powinny pojawić się wspólne celebracje liturgiczne dające im możliwość doświadczenia sacrum.

14. Warunkiem włączenia kandydata do grona przygotowujących się do bierzmowania jest uczestnictwo w lekcjach religii w szkole. Uczestnictwo wyłącznie w zajęciach z etyki nie spełnia w żadnym zakresie wymogu przygotowania do bierzmowania i nie może być respektowane przy podejmowaniu decyzji o wyrażeniu zgody, co do jego przyjęcia.
15. Osiągnięcia w zakresie szkolnego nauczania religii (wiedza, umiejętności, pilność, aktywność, sumienność) winny być oceniane przez katechetę, który wydaje opinię o kandydacie, i dokumentowane w *Dzienniczku kandydata do bierzmowania* przez cały okres formacyjny.
16. W nadzwyczajnych sytuacjach, dotyczących zazwyczaj osoby pełnoletniej nie objętej katechizacją, proboszcz parafii zamieszkania może ustalić indywidualny tok przygotowania do bierzmowania. Po jego ukończeniu może zostać dołączona do grupy przyjmującej sakrament wtajemniczenia chrześcijańskiego w rodzinnej parafii lub innej albo w kościele rektorackim pw. Najświętszego Imienia Maryi w Częstochowie, gdzie przedstawia zaświadczenie o odbytym przygotowaniu w danej parafii.
17. Tematyka spotkań oraz inne dane muszą być dokumentowane w *Dzienniku spotkań formacyjnych*. Ów *Dziennik* należy przed bierzmowaniem przedłożyć w Referacie Katechetycznym i dać do podpisu szafarzowi.
18. Przygotowanie do tego sakramentu odbywa się zgodnie z programem zatwierdzonym przez biskupa archidiecezji częstochowskiej. Pomocą w jego realizacji są materiały katechetyczne, zwłaszcza katechizm dla młodych „Youcat”, który może być pamiątką bierzmowania oraz materiały pomocnicze opracowane przez Referat Katechetyczny.
19. Bierzmowanie, jak każdy sakrament, jest znakiem wiary, stąd wiara kandydata winna stać się podstawowym kryterium dopuszczenia do przyjęcia tego sakramentu. Powinna ona wyrażać się między innymi poprzez:
 - złożenie prośby przyjęcia sakramentu
 - uczęszczanie na lekcje religii w szkole i spotkania formacyjne w parafii

- spełnianie praktyk religijnych (uczestnictwo w niedzielnej i świątecznej Mszy św., częste przystępowanie do spowiedzi)
 - udział w rekolekcjach szkolnych (dodatkowo np. ewangelizacyjnych)
 - reprezentowanie właściwej postawy religijno-moralnej
 - posiadanie odpowiedniej wiedzy religijnej (wykazanej na egzaminie).
20. Okres przygotowania do bierzmowania powinien być czasem odnowienia i umocnienia łączności z parafią. Z tej racji należy efektywnie wykorzystać ten etap formacji chrześcijańskiej na aktywne włączenie kandydatów w liturgię, zapoznanie ich z ruchami i stowarzyszeniami działającymi w parafii, zaproszenie ich do zaangażowania się na rzecz parafii, włączenie ich w dzieła charytatywne wspólnoty.
21. W przygotowaniu do bierzmowania ważną rolę spełniają rodzice, którzy w momencie chrztu dziecka przyjęli na siebie obowiązek wychowania go w wierze i doprowadzenia do pełni życia chrześcijańskiego, zwłaszcza sakramentalnego. Z tej racji należy organizować dla nich, przynajmniej trzy razy w roku, tematyczne spotkania katechetyczne w celu uświadomienia im odpowiedzialności za katolickie wychowanie dzieci i włączenia ich w proces przygotowania do bierzmowania. Zaleca się, by rodzice brali udział we wspólnych celebracjach liturgicznych wraz ze swymi dziećmi. Ponadto należy ich poinformować o wymaganiach, jakie stawiane są kandydatom do bierzmowania. Proponuje się, by na pierwszym spotkaniu otrzymali deklarację, którą powinni podpisać, jeśli chcą, by ich dziecko rozpoczęło przygotowanie do bierzmowania. Deklaracja winna wyrażać ich zobowiązanie do czynnego włączenia się w ten proces i wspierania formatorów odpowiedzialnych za jego przebieg. Można skorzystać z deklaracji zamieszczonej w *Dzienniczku kandydata do bierzmowania* lub zredagować własną.
22. Na kilka tygodni przed bierzmowaniem należy zgłosić świadka. Powinna nim być osoba, która już przyjęła ten sakrament. Wskazane jest, by świadkami bierzmowania byli rodzice chrestni, co podkreśla w znaczny sposób związek między chrztem a bierzmowaniem.
23. Kandydat wybiera sobie patrona z grona świętych i błogosławionych uznanych za takich w Kościele katolickim, którego imię nadane mu będzie podczas bierzmowania. Może to być patron, którego imię nosi już od chrztu, ale może też wybrać sobie innego patrona, którego po-

- stawa życiowa wydaje mu się szczególnie godna naśladowania. Na pewno kryterium doboru nie powinna być atrakcyjność imienia, lecz przymioty patrona, który winien stać się wzorem dojrzałego życia chrześcijańskiego.
24. Bierzmowanie powinno być poprzedzone specjalnym nabożeństwem połączonym z przystąpieniem do spowiedzi, która daje kandydatowi możliwość oczyszczenia się na przyjęcie daru Ducha Świętego. Przyjmując bierzmowanie, powinien bowiem znajdować się w stanie łaski. Jeśli istnieje w parafii zwyczaj organizowania przed bierzmowaniem dnia skupienia, triduum czy nowenny do Ducha Świętego, to należy go podtrzymać i w tym czasie umożliwić skorzystanie z sakramentu pokuty i pojednania. Wtedy należy też zebrać *Dzienniczki kandydatów do bierzmowania* w celu dokonania w nich stosownej adnotacji po udzieleniu im sakramentu.
 25. Liturgia, podczas której udzielany jest sakrament bierzmowania, powinna być ważnym wydarzeniem całej wspólnoty parafialnej. W związku z tym należy zatroszczyć się o jej uroczysty charakter także przez fakt włączenia do poszczególnych funkcji liturgicznych bierzmowanych, ich rodziców i świadków.
 26. Przyjęcie tego sakramentu należy odnotować w księdze chrztu oraz w księdze bierzmowanych, która powinna znajdować się w kancelarii parafialnej. W księdze tej winny znaleźć się takie informacje jak: imię i nazwisko bierzmowanego, szafarza, rodziców i świadków, imię z bierzmowania, miejsce i data udzielenia tego sakramentu oraz data urodzenia, data chrztu i parafia chrztu. W przypadku, gdy bierzmowany był ochrzczony w innej parafii niż ta, w której przyjmuje ów sakrament, proboszcz powinien zawiadomić tamtejszego proboszcza o udzieleniu mu bierzmowania.
 27. Na zakończenie liturgii szafarz wręcza bierzmowanym *Indeksy uczestnika katechezy parafialnej młodzieży szkół ponadgimnazjalnych* i zachęca do rozpoczęcia w parafii przygotowania bliższego (ale nie bezpośredniego) do założenia rodziny chrześcijańskiej.
 28. Bierzmowanie powinno się odbywać co roku, a przystąpić do niego powinni gimnazjaliści klas trzecich po ukończeniu trzyletniego cyklu przygotowawczego. W sytuacji, gdy jest ich niewielu, bierzmowanie

można organizować dla kilku parafii (bądź dekanatu), które co roku mogą zmieniać się rotacyjnie, stając się wymiennie gospodarzami odpowiedzialnymi za zorganizowanie i przebieg liturgii, w czasie której szafarz udzieli sakramentu bierzmowania.

29. Po bierzmowaniu należy zaprosić młodzież, ich rodziców i chrzestnych na wspólną Eucharystię dziękczynną za ów sakrament, podczas której zostaną im oddane *Dzienniczki kandydata do bierzmowania* wraz z potwierdzeniem przyjęcia bierzmowania.
30. W uroczystość Zesłania Ducha Świętego można urządzić rocznicę bierzmowania. Bierzmowani powinni włączyć się w jej przygotowanie, chociażby poprzez pełnienie wyznaczonych funkcji liturgicznych. Przed uroczystością należy umożliwić bierzmowanym przystąpienie do spowiedzi.

2.3. Wytyczne do Instrukcji

opr. ks. Tomasz Mucha

Przygotowanie do bierzmowania
w świetle *Instrukcji duszpastersko – katechetycznej*
w sprawie przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania
w Archidiecezji Częstochowskiej

1. Cele przygotowania do bierzmowania
 - cel pierwszy: doprowadzenie chrześcijanina do głębszego zjednoczenia z Chrystusem i większej zażyłości z Duchem Świętym, aby mógł lepiej podjąć apostolską odpowiedzialność życia chrześcijańskiego
 - cel drugi: obudzenie zmysłu przynależności do Kościoła powszechnego i wspólnoty parafialnej
2. Czas przygotowania do bierzmowania
 - przygotowanie do bierzmowania obejmuje 3 lata edukacji gimnazjalnej i dzieli się na 2 etapy:
przygotowanie dalsze: I i II klasa gimnazjum
przygotowanie bliższe: III klasa gimnazjum

- pierwsze spotkanie organizacyjne z kandydatami z I klasy gimnazjum należy przeprowadzić na początku roku szkolnego np. przy okazji triduum ku czci św. Stanisława Kostki. Należy ich wtedy zapoznać z wymaganiami stawianymi osobom pragnącym przyjąć bierzmowanie i wręczyć im *Dzienniczki kandydata do bierzmowania*
- bierzmowania udziela się młodzieży pod koniec 3 klasy gimnazjum po zakończeniu przygotowania
- bierzmowanie powinno odbywać się co roku; jeśli liczba kandydatów, którzy ukończyli przygotowanie jest niewielka, można zorganizować bierzmowanie dla kilku parafii lub dekanatu

3. Częstotliwość i forma spotkań przed bierzmowaniem

- na etapie przygotowania dalszego spotkania powinny odbywać się przynajmniej raz w miesiącu. Mogą one przybrać formę spotkań ogólnych wszystkich kandydatów, wspólnych celebracji w kościele parafialnym, pracy w grupach, spotkań w ramach ruchów i stowarzyszeń działających w parafii, pielgrzymek czy też innego zaangażowania na rzecz wspólnoty parafialnej
- przygotowanie bliższe powinno obejmować ponad 20 spotkań o charakterze katechetycznym

4. Miejsce przygotowania do bierzmowania

- przygotowanie do bierzmowania odbywa się w parafii zamieszkania kandydata, a nie w parafii, na terenie której uczęszcza on do szkoły
- proboszcz parafii zamieszkania, kierując się ważnymi racjami duszpasterskimi, może zezwolić na przygotowanie do tego sakramentu w innej parafii

5. Osoby odpowiedzialne za przygotowanie do bierzmowania

- duszpasterze
- katecheci
- animatorzy

Decyzję o dopuszczeniu kandydata do bierzmowania podejmuje proboszcz, który stoi na czele zespołu formatorów

6. Przygotowanie do bierzmowania w parafii a katecheza szkolna

- kandydat do bierzmowania ma obowiązek uczestnictwa w szkolnej katechezie; uczeń, który uczestniczy tylko w zajęciach z etyki nie spełnia wymogu stawianego kandydatowi do bierzmowania
- duszpasterz przygotowujący młodzież do bierzmowania w parafii powinien współpracować z katechetami uczącymi kandydatów w szkole i uwzględniać ich opinię o uczniu
- podczas katechezy parafialnej nie powinno się dublować treści przekazywanych podczas katechezy szkolnej

7. Przygotowanie do bierzmowania osób pełnoletnich nie objętych katechizacją

- proboszcz parafii zamieszkania może ustalić dla takich osób indywidualny tok przygotowania do bierzmowania
- po zakończeniu przygotowania osoba ta może dołączyć do grupy przystępującej do bierzmowania w swojej parafii lub innej, albo przyjąć bierzmowanie w kościele rektorackim po przedstawieniu zaświadczenia o odbytym przygotowaniu

8. Współpraca duszpasterzy z rodzicami kandydatów do bierzmowania

- na początku przygotowania rodzice powinni złożyć pisemną deklarację wyrażającą zobowiązanie do czynnego włączenia się w proces przygotowania do bierzmowania swoich dzieci oraz współpracy z osobami odpowiedzialnymi za przebieg tego procesu (wzór deklaracji duszpasterz może opracować samodzielnie lub skorzystać z wzoru zamieszczonego w *Dzienniczku kandydata do bierzmowania* s. 3)
- duszpasterz powinien zorganizować przynajmniej 3 razy w ciągu roku katechezy dla rodziców, na których będą realizowane następujące cele: uświadomienie rodzicom ich odpowiedzialności za katolickie wychowanie dzieci, włączenie rodziców w proces przygotowania do bierzmowania oraz zapoznanie ich z wymaganiami stawianymi kandydatom do bierzmowania

9. Świadkowie bierzmowania

- świadkiem bierzmowania może być osoba, która sama przyjęła ten sakrament
- wskazane jest, aby świadkami bierzmowania byli rodzice chrzestni

10. Materiały diecezjalne

- Dziennik spotkań formacyjnych. Bierzmowanie.
- Dzienniczek kandydata do bierzmowania. Mocni Duchem.
- Materiały katechizmowe i liturgiczne. Bierzmowanie. Mocni Duchem.

Dziennik spotkań formacyjnych umożliwia duszpasterzom dokumentację danych osobowych kandydatów, tematyki spotkań z kandydatami oraz ich rodzicami, obecności na spotkaniach w całym trzyletnim cyklu przygotowania. Dziennik zawiera również tabelę, w której można odnotować zaliczenie egzaminu końcowego. Przed bierzmowaniem dziennik należy przedłożyć w Referacie Katechetycznym i dać do podpisu szafarzowi.

Dzienniczek kandydata do bierzmowania zawiera wzór deklaracji dla rodziców, zgłoszenie kandydatury katechezie uczącemu w szkole oraz miejsce na ocenę z religii i opinię katechety. W dzienniczku jest także miejsce na podpisy potwierdzające m.in. udział kandydata w niedzielnej Eucharystii, nabożeństwach, rekolekcjach szkolnych, oraz korzystanie z comiesięcznej spowiedzi w całym trzyletnim cyklu przygotowania do bierzmowania.

Materiały katechizmowe i liturgiczne to cenna pomoc dla duszpasterzy szczególnie na etapie bliższego przygotowania do bierzmowania. Znajdują się w nich katechezy papieża Franciszka o 7 darach Ducha Świętego, modlitwy chrześcijanina, podstawowe prawdy nauki katolickiej, ujęte częściowo w formie pytań i odpowiedzi, które można wykorzystać na egzaminie końcowym. Materiały zawierają również wzór przygotowania do spowiedzi wraz z propozycją rachunku sumienia oraz opis liturgii sakramentu bierzmowania.

2.4. Diecezjalne materiały dla bierzmowanych

Do powyższej Instrukcji opracowano materiały będące pomocą w przygotowaniu młodzieży do sakramentu bierzmowania. Materiały te są obowiązkowe na terenie całej archidiecezji częstochowskiej. Składa się na nie:

***Dziennik spotkań formacyjnych. Bierzmowanie;
Dzienniczek kandydata do bierzmowania;
Materiały katechizmowe i liturgiczne. Bierzmowanie.***

2.5. Materiały do prowadzenia katechezy parafialnej przed bierzmowaniem

Do prowadzenia katechezy parafialnej dla młodzieży przygotowującej się do sakramentu bierzmowania można wykorzystać następujące materiały:

Materiały gliwickie:

A. Sepioło, J. Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały do pracy z młodzieżą przy parafii. Przygotowanie do bierzmowania*, Gliwice 2010,

A. Sepioło, J. Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla animatorów. Przygotowanie do bierzmowania*, Gliwice 2010,

A. Sepioło, J. Kasperczyk, *Młodzi na progu. Materiały dla kandydatów – ćwiczenia. Przygotowanie do bierzmowania*, Gliwice 2012.

Materiały krakowskie:

Wyplłyn na głębię. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Część I – Osoba. Część II – Wspólnota, red. T. Panuś, Kraków 2001,

Wyplłyn na głębię. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Część III – Kościół, red. T. Panuś, Kraków 2001,

Wyplłyn na głębię. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Celebracje. Konferencje, red. T. Panuś, Kraków 2001,

Wyplłyn na głębię. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Materiały pomocnicze dla katechetów – Testy, red. T. Panuś, Kraków 2001,

Wyplłyn na głębię. Refleksje dla kandydatów do bierzmowania, red. T. Panuś, Kraków 2001.

Materiały tarnowskie:

Dialogi o wierze. Spotkania w grupach. Klasa I gimnazjum, red. W. Lechowicz, Tarnów 2012,

Spotkania w wierze. Celebracje liturgiczne. Klasa I gimnazjum, red. W. Lechowicz, Tarnów 2012,

żyć we wspólnocie. Spotkania w grupach. Klasa II gimnazjum, red. B. Połec, Tarnów 2011,

Świętować we wspólnocie. Celebracje liturgiczne. Klasa II gimnazjum, red. B. Połec, Tarnów 2011,

Prowadzeni przez Ducha Świętego. Spotkania w grupach. Klasa III gimnazjum, red. B. Połec, Tarnów 2012,

Uświęceni przez Ducha Świętego. Celebracje liturgiczne. Klasa III gimnazjum, red. B. Połec, Tarnów 2012,

Rodzina szkołą wiary i chrześcijańskiego świadectwa. Konferencje dla rodziców kandydatów do sakramentu bierzmowania, red. B. Połec, Tarnów 2012.

Materiały warszawskie:

Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla bierzmowanych, red. P. Tomasik, Warszawa 2010,

Przygotowanie do bierzmowania. Poradnik metodyczny dla animatora, red. P. Tomasik, Warszawa 2010,

Przygotowanie do bierzmowania. Nabożeństwa inicjacyjne, red. P. Tomasik, Warszawa 2010.

Materiały Edycji św. Pawła:

Youcat. Katechizm Kościoła Katolickiego dla młodych, Częstochowa 2011.

Youcat. Spowiedź, opr. K. Dick, R. Gehrig, B. Meuser, A. Süß, Częstochowa 2014.

Youcat. Bierzmowanie, red. B. Meuser, N. Baer, Częstochowa 2015,

Youcat. Bierzmowanie. Przewodnik dla katechetów i animatorów, red. N. Baer, Częstochowa 2015,

V. SPRAWY BIEŻĄCE

1. MISJA KANONICZNA

1.2. . Wydanie misji kanonicznej

Katechetą może być osoba, która otrzymała od biskupa diecezji skierowanie pisemne, imienne i do konkretnej szkoły. Referat Katechetyczny wydaje takie skierowania w imieniu Księdza Arcybiskupa na podstawie podania o wydanie misji kanonicznej od właściwego Proboszcza. Wzór takiego podania znajduje się na stronie internetowej Referatu w zakładce „Zatrudnienie katechety”. Do prośby o misję należy dołączyć:

- kserokopie dokumentów potwierdzających wykształcenie teologiczne (i inne)
- kserokopię dokumentu potwierdzającego przygotowanie pedagogiczne
- jedno zdjęcie
- opinię proboszcza parafii miejsca zamieszkania (dotyczy osób świeckich)
- prośbę władz prowincjalnych o skierowanie do szkoły w charakterze nauczyciela religii (dotyczy osób zakonnych)

Jeżeli o misję kanoniczną ubiega się student uczelni teologicznej, to winien on dostarczyć zaświadczenie z uczelni potwierdzające fakt ukończenia czwartego roku i kontynuowania studiów

W sytuacji, gdy o wydanie misji kanonicznej ubiega się osoba, która już katechizowała, to oprócz prośby o wydanie misji winna też złożyć w Referacie Katechetycznym aktualną kartę formacyjną oraz dokument poświadczający stopień awansu zawodowego (jeśli w międzyczasie taki uzyskała).

1.3. Cofnięcie misji kanonicznej

Cofnięcie misji kanonicznej jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danej szkole (przedszkolu). O jej cofnięciu właściwe władze Kościołów bądź innych związków wyznaniowych powiadamiają dyrektora szkoły (przedszkola) oraz organ prowadzący. To cofnięcie może nastąpić, gdy nauczyciel religii popełnił czyn, który dyskwalifikuje go jako nauczyciela lub gdy katecheta nie popełnił czynu nagannego z punktu widzenia dyscypliny szkolnej, ale naucza lub postępuje w spo-

sób nie do zaakceptowania z punktu widzenia władzy kościelnej. W tym kontekście trzeba wyraźnie powiedzieć, iż powodem cofnięcia misji kanonicznej może być fakt niewywiązywania się z zobowiązań związanych z piastowanym stanowiskiem. Chodzi o zaniedbania (nieusprawiedliwione) wynikające z nieuczęszczania na spotkania formacyjne i szkoleniowe. Biorąc to pod uwagę, trzeba pamiętać o wszelkich formach doskonalenia zawodowego i spotkaniach formacyjnych, które powinny być dokumentowane w „Karcie Formacyjnej”, jaką każdy katecheta otrzymuje na konferencji przed nowym rokiem szkolnym, a którą winien złożyć w Referacie Katechetycznym do dnia 15 września.

2. KARTY FORMACYJNE

Jak wyżej wspomniano karty formacyjne dokumentują przebieg formacji duchowej i szkoleń zawodowych. Określają pewne minimum, jakie winno być zrealizowane w danym roku szkolnym przez katechetę. W tym roku szkolnym, tj. 2015/16 katecheta ma obowiązek uczestniczyć w dwóch dniach skupienia organizowanych przez Referat Katechetyczny. Jeśli chodzi o doskonalenie zawodowe, to obligatoryjny jest udział w sympozjum katechetycznym i jednym spotkaniu szkoleniowym (pełna oferta p. II. 2). Jeżeli nie może uczestniczyć w sympozjum (przyczyny losowe), to jest zobligowany do udziału w trzech innych spotkaniach szkoleniowych. Oczywiście każdy katecheta może uczestniczyć w dowolnej liczbie spotkań szkoleniowych. To, że na karcie formacyjnej znajduje się tylko kilka obowiązkowych propozycji, nie oznacza, że nie wolno brać udziału w dodatkowych szkoleniach.

3. FUNKCJONOWANIE REFERATU KATECHETYCZNEGO

adres: Referat Katechetyczny, Al. NMP 54, 42-200 Częstochowa

tel. 34/324 10 44

e-mail: katecheza@kuriaczestochowa.pl

strona internetowa: www.kuriaczestochowa.pl

(należy kliknąć na zakładkę Kuria, a następnie na Referat Katechetyczny)

Serdecznie wszystkich zapraszamy w godzinach:

- poniedziałek, wtorek, środa i piątek 9⁰⁰ – 13⁰⁰
- czwartek 14⁰⁰ – 18⁰⁰

Uwaga:

Kuria nieczynna w następujące dni (poza sobotami i dniami wolnymi wg ustawy oraz dniami wskazanymi przez moderatora Kurii): 8 września - święto Narodzenia NMP, 2 listopada – Dzień Zaduszny, 8 grudnia – Niepokalane Poczęcie NMP, 24 grudnia - Wigilia Bożego Narodzenia, 2 lutego – Ofiarowanie Pańskie, Środa Popielcowa, Triduum Paschalne, 29 czerwca – Świętych Apostołów Piotra i Pawła, 26 sierpnia – Uroczystość NMP Częstochowskiej.

Diżury dyrektora i wizytatorów Referatu Katechetycznego

ks. Roman Ceglarek	poniedziałek	9.00-13.00
ks. Roman Ceglarek	wtorek	9.00-13.00
ks. Rafał Grzesiak	środa	9.00-13.00
ks. Tomasz Mucha	czwartek	14.00-18.00
ks. Tomasz Mucha	piątek	9.00-13.00

W sprawach pilnych można się zgłaszać także poza ustalonymi dyżurami, po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznym bądź po potwierdzonym przez sekretariat Referatu Katechetycznego zgłoszeniu drogą elektroniczną.

4. PRACOWNICY REFERATU KATECHETYCZNEGO

Dyrektor Referatu Katechetycznego, Wikariusz Biskupi ds. Przekazu Wiary, Nauczania i Wychowania Katolickiego - ks. Roman Ceglarek

Wizytator diecezjalny, duszpasterz akademicki, koordynator ŚDM - ks. Rafał Grzesiak

Wizytator diecezjalny - ks. Tomasz Mucha

Sekretariat referatu- s. Aneta Karlak CSA

Doradca metodyczny religii Samorządowego Ośrodka Doskonalenia w Częstochowie, **ekspert komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych** dla nauczycieli ubiegających się o stopień awansu zawodowego - Dorota Pisarek: tel. 34/324-10-44, 34/322-30-66; www.sod.ids.czyst.pl

Nauczyciel konsultant do spraw nauczania religii Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie, **ekspert komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych** dla nauczycieli ubiegających się o stopień awansu zawodowego - Iwona Karlak; tel. 34/360-60-04 wew. 239; środa 8⁰⁰ – 16³⁰; www.womczest.edu.pl

5. KALENDARIUM

- 29.08.2015 Konferencja katechetyczna
- 13-19.09.2015 V Tydzień Wychowania
- 11.10.2015 XV Dzień Papieski
- 24.10.2015 Sympozjum Katechetyczne
- 28.11.2015 Dzień skupienia
- 23.12.2015-3.01.2016 Przerwa świąteczna
- 1-14.02.2016 Ferie zimowe: województwo opolskie
- 15-28.02.2016 Ferie zimowe: województwo śląskie i łódzkie
- 13.02.2016 Dzień skupienia (rejony: Radomsko, Wieluń, Zawiercie)
- 27.02.2016 Dzień skupienia (rejon: Częstochowa)
- 5.03.2016 Pielgrzymka maturzystów
- 24-29.03.2016 Przerwa świąteczna
- 24.06.2016 Koniec roku szkolnego
- 26-31.07.2016 Światowe Dni Młodzieży/Pielgrzymka Franciszka na Jasną Górę

6. WIZYTACJE KATECHETYCZNE

W roku szkolnym 2015/16 odbędą się kolejne wizytacje katechetyczne. Zazwyczaj będą one połączone z wizytacjami kanonicznymi parafii, przeprowadzanymi przez biskupów co pięć lat. Wizytacja dotyczy różnych obszarów pracy katechety w szkole i parafii. Chodzi o zwrócenie uwagi na formy duszpasterstwa katechetycznego i zaangażowania na rzecz szkoły

czy parafii oraz na sposób prowadzenia lekcji religii. Służy temu rozmowa z Dyrekcją szkoły i Proboszczem parafii oraz hospitacja lekcji religii. Katecheta zobowiązany jest przygotować konspekt zajęć i przekazać go pracownikowi Referatu Katechetycznego przed rozpoczęciem hospitacji. W roku szkolnym 2015/16 wizytowane będą następujące parafie (pierwsze półrocze), a tym samym szkoły, jeśli znajdują się na ich terenie:

Parzymiechy

Lindów

Krzepice

Blachownia (św. Franciszka)

Pajęczno (Narodzenia Pańskiego)

Krzemieniewice

Kamieńsk

Chojny – Huta

Kłomnice

Radomsko (św. Jadwigi)

Częstochowa (św. Faustyny, Nawrócenia św. Pawła, św. Judy Tadeusza, św. Jana z Dukli).

7. SPRAWOZDANIA KATECHETYCZNE

Każdy uczący katecheta świecki i duchowny (nawet będący w szkole na czasowym zastępstwie) zobowiązany jest do wypełnienia corocznej ankiety katechetycznej. Wypełnione formularze należy przekazać Proboszczowi parafii, na terenie której znajduje się szkoła. Z kolei Proboszcz dostarcza je do Referatu Katechetycznego do końca września. Bardzo prosimy o dokładne wypełnienie każdego punktu sprawozdania, każdej rubryki. Przypominamy, że na pierwszej stronie znajdują się informacje dotyczące szkoły, natomiast na odwrocie należy podać tygodniowy plan lekcji religii każdego katechety zatrudnionego w danej szkole.

8. PRZYGOTOWANIE DO ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY

opr. ks. Rafał Grzesiak

Przygotowanie do Światowych Dni Młodzieży – zadania katechetów

Przed nami bogaty w wydarzenia kościelne rok szkolny 2015/16. Już w Adwencie rozpoczniemy przeżywanie „Roku Miłosierdzia” (8.12.2015), a później będziemy mogli szczyścić się „1050 Rocznicą Chrztu Polski”. A co najważniejsze po raz drugi w naszym kraju będziemy gościć młodych ludzi z całego świata podczas Światowych Dni Młodzieży w Krakowie (26-31.07.2016). Zadbajmy o to, aby te trzy wydarzenia wpisały się na stałe w naszą pracę katechetyczną z dziećmi i młodzieżą w nowym roku szkolnym.

Jak katecheta może włączyć się w przygotowanie polskiej młodzieży (katechizowanej przez siebie) do Światowych Dni Młodzieży 2016?

Po pierwsze: trzeba odpowiedzieć pozytywnie na zaproszenie Ojca Świętego Franciszka, który jako pierwszy zarejestrował swoje uczestnictwo w przyszłorocznych obchodach Światowych Dni Młodzieży w Krakowie. Powiedział: „Oto jestem zapisany! Za pomocą urzędzenia elektronicznego zapisałem się jako pielgrzym na to spotkanie. Dzień ten obchodzony w Roku Miłosierdzia, będzie w pewnym sensie, jubileuszem młodzieży, wezwanej do refleksji na temat: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią”. Zapraszam młodzież całego świata do przeżycia tej pielgrzymki albo udając się do Krakowa, albo też uczestnicząc w tym wydarzeniu łaski w swoich wspólnotach”.

Po drugie:

- modlitwa podczas lekcji religii o dobre przygotowanie i przeżycie ŚDM
- współpraca z parafialnymi Kołami ŚDM (w każdej parafii powinna być grupa młodych ludzi tworząca takie Koło)
- współpraca z Archidiecezjalnym Biurem Światowych Dni Młodzieży (www.czestochowa2016.pl <https://www.facebook.com/czestochowa2016>)
- otwartość na przyjęcie do swojej rodziny (pod dach swojego domu) młodych ludzi w czasie Dni w Diecezji (20-25.07.2016)

- promowanie ŚDM (gazetka parafialna czy szkolna zarówno ścienna, jak i wydawana drukiem)
- prowadzenie katechez na ten temat (zob. www.krakow2016.com)
- zachęcanie do ofiarności (szczególnie podczas Adwentu czy Wielkiego Postu) na rzecz Biletu bez granic (to projekt sfinansowania pobytu na ŚDM w Polsce dla młodych ludzi z Papui-Nowej Gwinei, gdzie pracuje częstochowski misjonarz ks. Bogdan Skupień)
- zaglądnienie na - www.krakow2016.com
- udział w szkoleniu (zob. p.II.2)

Papież Benedykt XVI podczas spotkania z kardynałami pracującymi w Kurii Rzymskiej, 22 grudnia 2008 r., wspominając XXIII Światowe Dni Młodzieży w Sydney, tak wyjaśniał czym jest czas tego niezwykłego spotkania młodych: *„Jaka więc jest natura tego, co dzieje się podczas Światowego Dnia Młodzieży? Jakie siły w nim działają? W popularnych obecnie analizach istnieje tendencja do uważania tych dni za pewną odmianę współczesnej kultury młodzieżowej, za coś w rodzaju festiwalu rockowego w sensie kościelnym, którego gwiazdą jest Papież. (...) Są to rzekomo chwile świątecznej ekstazy, które jednak ostatecznie pozostawiają wszystko takim, jak było wcześniej, nie wywierając głębszego wpływu na życie. Jednak w ten sposób szczególny charakter tych dni, szczególny charakter ich radości, ich mocy tworzenia jedności nie znajduje wyjaśnienia. Trzeba przede wszystkim mieć na uwadze to, że Światowe Dni Młodzieży nie ograniczają się do tego jednego tygodnia, w którym stają się widzialne dla świata. Prowadzi do nich długa droga zewnętrzna i wewnętrzna. Krzyż, któremu towarzyszy obraz Matki Pana, pielgrzymuje przez kraje. Wiara, na swój sposób, potrzebuje widzieć i dotykać. Spotkanie z krzyżem, którego się dotyka i który jest niekiedy wewnętrznym spotkaniem z Tym, który umarł za nas na krzyżu. Spotkanie z krzyżem budzi w młodych ludziach pamięć o tym Bogu, który zechciał stać się człowiekiem i z nami cierpieć. I widzimy Niewiastę, którą On nam dał za Matkę. Uroczyste dni są tylko zwieńczeniem długiej drogi, na której ludzie spotykają się ze sobą i razem idą na spotkanie z Chrystusem. Nieprzypadkowo w Australii długa Droga Krzyżowa przez miasto stała się kulminacyjnym wydarzeniem tamtych dni. Jeszcze raz streszczało się w niej to wszystko, co miało miejsce w poprzednich latach, i wskazywała ona Tego, który wszystkich*

nas gromadzi — Boga, który nas miłuje aż po Krzyż. Dlatego również Papież nie jest gwiazdą, wokół której wszystko się kręci. On jest rzeczywiście i tylko Wikariuszem. Wskazuje na Innego, który jest pośród nas. Wreszcie uroczysta liturgia stanowi centrum tego wszystkiego, ponieważ w niej dokonuje się to, czego my sami nie możemy zrealizować, a czego jednak wciąż oczekujemy. On jest obecny. On staje pośród nas. Niebo się otwarło i rzuca blask na ziemię. To sprawia, że życie staje się radosne i otwarte, i jednoczy jednych z drugimi w radości, której nie można porównywać z ekstazą jakiegoś festiwalu rockowego. Fryderyk Nietzsche powiedział kiedyś: «Nie sztuką jest zorganizowanie święta, ale znalezienie osób, które potrafią czerpać z niego radość». Zgodnie z Pismem, radość jest owocem Ducha Świętego (por. Ga 5, 22): owoc ten był w obfitości widoczny w tamtych dniach w Sydney. Podobnie jak długa droga poprzedza Światowe Dni Młodzieży, tak też po nich wyrusza się w dalszą drogę. Rodzą się przyjaźnie, skłaniające do innego stylu życia i umacniające od wewnątrz. Niepoślednim celem tych wielkich dni jest budzenie takich przyjaźni, dzięki czemu powstają w świecie oazy życia w wierze, będące jednocześnie oazami nadziei i czynnej miłości”.

9. PRZECHODZENIE NA EMERYTURĘ

Zwracamy się z uprzejmą prośbą do katechetów planujących przejście na emeryturę po zakończeniu roku szkolnego 2015/16 o zgłoszenie tego zamiaru na piśmie do Referatu Katechetycznego do końca maja 2016 r. Przypominamy o załatwieniu wszelkich niezbędnych formalności w sekretariacie szkoły oraz o powiadomieniu proboszcza parafii, na terenie której znajduje się szkoła o planowanym odejściu na emeryturę. „Dzień Katechetyczny” przed kolejnym rokiem szkolnym tj. 2016/17 będzie dobrą okazją, wobec wszystkich katechetów, do wyrażenia oficjalnych podziękowań za wieloletnią gorliwą posługę katechetyczną.

10. ANIMOWANY KATECHIZM

Katechizm Kościoła Katolickiego w formie filmu animowanego „3MC – trzyminutowy Katechizm”, to 72 odcinki filmu animowanego, każdy

trwający 3-4 min. (na dwóch płytach DVD), które przedstawiają prawdy wiary zawarte w Katechizmie. Celem 3MC jest zaprezentowanie treści katechizmowych w prosty i przystępny sposób tak, aby odbiorcy mogli na nowo odkryć ich głębię. Jego atutem są niebanalne konkretne przykłady, dzięki którym teologiczny język staje się bardziej zrozumiały dla ucznia. Więcej informacji i możliwość zamówienia na stronie: www.3mc.info.pl.

11. V TYDZIEŃ WYCHOWANIA (13-19.09.2015)

Można już chyba powiedzieć, że Tydzień Wychowania, który w tym roku po raz piąty wpisany został w duszpasterski kalendarz Kościoła w Polsce, powoli znajduje swoje miejsce także w świadomości i praktyce coraz szerszych kręgów osób, zwłaszcza tych, na których z różnych względów spoczywa odpowiedzialność za dzieło nauczania i wychowania. Jak co roku, chcemy zaproponować materiały, mające pomóc w owocnym wykorzystaniu tej inicjatywy Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski i rady Szkół Katolickich w naszej Ojczyźnie. Obecny Tydzień Wychowania przypada w roku dwusetnych urodzin wielkiego wychowawcy i twórcy oryginalnego systemu wychowawczego – św. Jana Bosko (1815-1888), stąd w proponowanych tekstach – rozważaniach liturgicznych, konferencjach dla duszpasterzy i wychowawców oraz w konspektach katechez – korzystać będziemy z inspiracji tego kapłana i pedagoga. Zachęcamy do owocnego przeżycia czasu, który może stanowić kolejną szansę ożywienia społecznego zainteresowania problematyką wychowawczą i zdynamiczowania wychowania realizowanego w praktyce polskich rodzin, szkół, przedszkoli i innych placówek wychowawczych (*Wychowywać do pełni człowieczeństwa, materiały duszpasterskie i wychowawcze*).

Na stronie internetowej www.tydzienwychowania.pl (w formie drukowanej zostały przekazane do każdej parafii) zamieszczone są materiały (katechezy, audycje, wykłady, nauczanie papieskie, itp.), które można wykorzystać w katechizacji i duszpasterstwie. Ujęto je w cztery bloki:

- Liturgia: propozycje homilii oraz teksty modlitwy wiernych,
- Konferencja o wychowaniu: adresowana do rodziców i nauczycieli,
- Katechezy o wychowaniu: propozycje katechez na poszczególne etapy edukacyjne,

- Wyjątki z nauczania Kościoła o wychowaniu: wybrane teksty św. Jana Pawła II.

12. NAUCZANIE ETYKI

Jeśli katecheta, w wyjątkowych sytuacjach, podejmuje w szkole nauczanie etyki, może skorzystać z programu udostępnionego na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji. W 2010 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej zainicjowało działania wspomagające nauczycieli etyki. W tym celu Ośrodek Rozwoju Edukacji, na zlecenie tegoż Ministerstwa, ogłosił w sierpniu 2010 r. konkurs na opracowanie programu nauczania etyki dla II, III i IV etapu edukacyjnego. Nagrodzony został program autorstwa Anny Ziemskiej i Łukasza Malinowskiego pt. „Ludzkie ścieżki. Kompleksowy program nauczania etyki na II, II i IV etapie edukacyjnym”, który jest dostępny na stronie internetowej: www.ore.edu.pl. Na tej stronie znajduje się też suplement do powyższego programu na I etap edukacyjny. Można również opracować autorski program i przedstawić dyrektorowi szkoły do zatwierdzenia. Dyrektor, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, może dopuścić do użytku w szkole zaproponowany program i wpisać go do szkolnego zestawu programów nauczania.

V. SPRAWY PRAWNE

1. DOKUMENTY PAŃSTWOWE

1.1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach – nowelizacja z 25 marca 2014 r.

(Dz.U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.) *(zmiany zaznaczono innym kolorem)*

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 i z 1992 r. Nr 26, poz. 113) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. W publicznych przedszkolach organizuje się, w ramach planu zajęć przedszkolnych, naukę religii na życzenie rodziców (opiekunów prawnych). W publicznych szkołach podstawowych, gimnazjach, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, zwanych dalej «szkołami», organizuje się w ramach planu zajęć szkolnych naukę religii i etyki:

1) w szkołach podstawowych i gimnazjach - na życzenie rodziców (opiekunów prawnych),

2) w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych - na życzenie bądź rodziców (opiekunów prawnych), bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu religii i etyki decydują sami uczniowie.

2. Życzenie, o którym mowa w ust. 1, jest wyrażane w formie pisemnego oświadczenia. Oświadczenie nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym, może jednak zostać zmienione.

3. Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie.

§ 2.

1. Przedszkole i szkoła mają obowiązek zorganizowania lekcji religii dla grupy nie mniejszej niż siedmiu uczniów danej klasy lub oddziału

(wychowanków grupy przedszkolnej). Dla mniejszej liczby uczniów w klasie lub oddziale (wychowanków w grupie) lekcje religii w przedszkolu lub szkole powinny być organizowane w grupie międzyoddziałowej lub międzyklasowej.

2. Jeżeli w przedszkolu lub szkole na naukę religii danego wyznania lub wyznań wspólnie nauczających zgłosi się mniej niż siedmiu uczniów (wychowanków), organ prowadzący przedszkole lub szkołę, w porozumieniu z właściwym kościołem lub związkiem wyznaniowym, organizuje naukę religii w grupie międzyszkolnej lub w pozaszkolnym (pozapredszkolnym) punkcie katechetycznym.

3. Jeżeli w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym (pozapredszkolnym) punkcie katechetycznym uczestniczą uczniowie szkół (wychowankowie przedszkoli) prowadzonych przez różne organy, organy te ustalają, w drodze porozumienia, zasady prowadzenia grup lub punktów katechetycznych.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ prowadzący przedszkole lub szkołę, w ramach posiadanych środków, może - na wniosek kościoła lub związku wyznaniowego - zorganizować nauczanie religii danego wyznania w sposób odmienny niż określony w ust. 1-3.

5. Dopuszcza się nieodpłatne udostępnienie sal lekcyjnych na cele katechetyczne, w terminach wolnych od zajęć szkolnych, kościołom i związkom wyznaniowym również nie organizującym nauczania religii w ramach systemu oświatowego.

§ 3.

1. Uczniom, których rodzice lub którzy sami wyrażą takie życzenie zgodnie z § 1 ust. 1, szkoła organizuje zajęcia z etyki w oparciu o programy dopuszczone do użytku w szkole zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22a ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

2. W zależności od liczby zgłoszonych uczniów zajęcia z etyki są organizowane zgodnie z § 2 ust. 1-3. Organizacja zajęć z etyki nie wymaga porozumienia, o którym mowa w § 2 ust. 2.

3. Szkoła jest obowiązana zapewnić w czasie trwania lekcji religii lub etyki opiekę lub zajęcia wychowawcze uczniom, którzy nie korzystają z nauki religii lub etyki w szkole.

§ 4.

Nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze kościołów i innych związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Te same zasady stosuje się wobec podręczników do nauczania religii.

§ 5.

1. Przedszkole lub szkoła zatrudnia nauczyciela religii, katechetę przedszkolnego lub szkolnego, zwanego dalej «nauczycielem religii», wyłącznie na podstawie imiennego pisemnego skierowania do danego przedszkola lub szkoły, wydanego przez:

- 1) w przypadku Kościoła Katolickiego - właściwego biskupa diecezjalnego,
- 2) w przypadku pozostałych kościołów oraz innych związków wyznaniowych - właściwe władze zwierzchnie tych kościołów i związków wyznaniowych.

2. Cofnięcie skierowania, o którym mowa w ust. 1, jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danym przedszkolu lub szkole. O cofnięciu skierowania właściwe władze kościołów lub innych związków wyznaniowych powiadamiają dyrektora przedszkola lub szkoły oraz organ prowadzący. Na okres pozostały do końca roku szkolnego kościół lub inny związek wyznaniowy może skierować inną osobę do nauczania religii, z tym że równocześnie pokrywa on koszty z tym związane.

3. Nauczyciel religii prowadzący zajęcia w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym (pozaprzedszkolnym) punkcie katechetycznym albo uczący na terenie kilku szkół lub przedszkoli jest zatrudniany przez dyrektora szkoły lub przedszkola wskazanego przez organ prowadzący, o którym mowa w § 2 ust. 2, lub przez organ wskazany w porozumieniu, o którym mowa w § 2 ust. 3.

4. Nauczycieli religii zatrudnia się zgodnie z Kartą Nauczyciela.

§ 6.

Kwalifikacje zawodowe nauczycieli religii określają odpowiednio Konferencja Episkopatu Polski Kościoła Katolickiego oraz właściwe władze zwierzchnie kościołów lub innych związków wyznaniowych - w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej.

§ 7.

1. Nauczyciel religii wchodzi w skład rady pedagogicznej szkoły, nie przyjmuje jednak obowiązków wychowawcy klasy.

2. Nauczyciel religii ma prawo do organizowania spotkań z rodzicami swoich uczniów również poza wyznaczonymi przez szkołę lub przedszkole zebraniem ogólnymi, wcześniej ustalając z dyrektorem szkoły lub przedszkola termin i miejsce planowanego spotkania.

3. Nauczyciel religii może prowadzić na terenie szkoły organizacje o charakterze społeczno-religijnym i ekumenicznym na zasadach określonych w art. 56 ustawy o systemie oświaty. Z tytułu prowadzenia organizacji nie przysługuje mu dodatkowe wynagrodzenie.

4. Nauczyciel religii ma obowiązek wypełniania dziennika szkolnego.

5. Nauczyciel religii uczący w grupie międzyklasowej (międzyoddziałowej), międzyszkolnej oraz w punkcie katechetycznym ma obowiązek prowadzić odrębny dziennik zajęć, zawierający te same zapisy, które zawiera dziennik szkolny.

§ 8.

1. Nauka religii w przedszkolach i szkołach publicznych wszystkich typów odbywa się w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych (właściwych dla danego poziomu nauczania) lub dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych.

2. Tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły.

§ 9.

1. Ocena z religii lub etyki umieszczana jest na świadectwie szkolnym bezpośrednio po ocenie ze sprawowania. W celu wyeliminowania ewentualnych przejawów nietolerancji nie należy zamieszczać danych, z których wynikałoby, na zajęcia z jakiej religii (bądź etyki) uczeń uczęszczał.

2. Ocena z religii (etyki) nie ma wpływu na promowanie ucznia do następnej klasy.

3. Ocena z religii (etyki) jest wystawiana według skali ocen przyjętej w danej klasie.

4. Uczniowie korzystający z nauki religii lub etyki organizowanej przez organy prowadzące szkoły zgodnie z § 2 ust. 2-4 i § 3 ust. 2 otrzymują ocenę z religii (etyki) na świadectwie wydawanym przez szkołę, do której uczęszczają, na podstawie zaświadczenia katechety lub nauczyciela etyki.

§ 10.

1. Uczniowie uczęszczający na naukę religii uzyskują trzy kolejne dni zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia rekolekcji wielkopostnych, jeżeli religia lub wyznanie, do którego należą, nakłada na swoich członków tego rodzaju obowiązek. Pieczę nad uczniami w tym czasie zapewniają katecheci. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji są przedmiotem odrębnych ustaleń między organizującymi rekolekcje a szkołą.

2. O terminie rekolekcji dyrektor szkoły powinien być powiadomiony co najmniej miesiąc wcześniej.

3. Jeżeli na terenie szkoły prowadzona jest nauka religii więcej niż jednego wyznania, kościoły i związki wyznaniowe powinny dążyć do ustalenia wspólnego terminu rekolekcji wielkopostnych.

§ 11.

1. Do wizytowania lekcji religii upoważnieni są odpowiednio wizytatorzy wyznaczeni przez biskupów diecezjalnych Kościoła Katolickiego i właściwe władze zwierzchnie pozostałych kościołów i innych związków

wyznaniowych. Lista tych osób jest przekazana do wiadomości organom sprawującym nadzór pedagogiczny.

2. Nadzór pedagogiczny nad nauczaniem religii i etyki, w zakresie metodyki nauczania i zgodności z programem prowadzą dyrektor szkoły (przedszkola) oraz pracownicy nadzoru pedagogicznego, na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

3. W uzasadnionych przypadkach wnioski wynikające ze sprawowania nadzoru pedagogicznego mogą być przekazywane odpowiednio biskupowi diecezjalnemu Kościoła Katolickiego oraz właściwym władzom zwierzchnim pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych.

§ 12.

W pomieszczeniach szkolnych może być umieszczony krzyż. W szkole można także odmawiać modlitwę przed i po zajęciach. Odmawianie modlitwy w szkole powinno być wyrazem wspólnego dążenia uczniów oraz taktu i delikatności ze strony nauczycieli i wychowawców.

§ 13.

1. Tracą moc:

1) instrukcja Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 1990 r. dotycząca powrotu nauczania religii do szkoły w roku szkolnym 1990/91,

2) instrukcja Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 1990 r. dotycząca powrotu nauczania religii do szkoły w roku szkolnym 1990/91, określająca zasady współdziałania z kościołami i związkami wyznaniowymi poza Kościołem Rzymskokatolickim,

3) decyzja nr 25 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 1991 r., z zastrzeżeniem ust 2.

2. Do czasu wydania zarządzeń przewidzianych w przepisach o stosunku Państwa do poszczególnych kościołów i związków wyznaniowych zachowują moc instrukcje wymienione w ust. 1 odnośnie do nauki religii w przedszkolach i w zakładach opiekuńczo-wychowawczych.

§ 14.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 9, który wchodzi w życie z dniem 1 września 1992 r.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2014 r.

1.2. Informacja Ministra Edukacji Narodowej dla jednostek samorządu terytorialnego w sprawie regulacji dotyczących ramowych planów nauczania w szkołach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem regulacji dotyczących nauczania religii/etyki

Zasady nauczania religii i etyki w szkołach, w tym zasady finansowania tych zajęć, nie uległy zmianie.

Ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół zostały określone w formie odrębnych załączników do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204). **Cała treść każdego załącznika stanowi zatem kompletny, odrębny ramowy plan nauczania dla danego typu szkoły.**

Każdy ramowy plan nauczania dla danego typu szkoły, określony w formie odrębnego załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, zawiera zajęcia o różnym charakterze:

- pierwsza grupa zajęć to **obowiązkowe zajęcia edukacyjne**, takie jak np. język polski, matematyka, język obcy itd. **oraz zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych, a wymiary tych zajęć są określone wprost w danym ramowym planie nauczania;**

- druga grupa zajęć to zajęcia edukacyjne, które stają się obowiązkowe po deklaracji rodziców (**religia/etyka, wychowanie do życia w rodzinie, języki mniejszości narodowych, etnicznych lub język regionalny oraz nauka własnej historii i kultury, zajęcia sportowe w oddziałach i szkołach sportowych oraz w szkołach mistrzostwa sportowego**), **a ich wymiar określają rozporządzenia w sprawie:**

- 1) warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.);
- 2) sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 1999r. Nr 67, poz. 756, z późn. zm.);
- 3) warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. z 2007 r. Nr 214, poz. 1579, z późn. zm.);
- 4) warunków tworzenia, organizacji oraz działania klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1078).

Zarówno **jedne jak i drugie zajęcia w szkole publicznej realizowane są nieodpłatnie**, co jest zgodne z art. 70 ust. 2 Konstytucji RP stanowiącym, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna.

Podstawy prawne nauczania religii/etyki w szkołach publicznych

W świetle art. 53 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) nauczanie religii stanowi immanentny składnik zagwarantowanej w ustawie zasadniczej wolności religii. Dopełnieniem tej zasady jest regulacja zawarta w art. 53 ust. 4 Konstytucji, określająca, że religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób. **Gwarancja wolności religii jest bezwarunkowa w tym znaczeniu, że państwo nie może wprowadzać pozakonstytucyjnych warunków korzystania z jej form wskazanych w art. 53 ust. 2 Konstytucji, które stanowiłyby ograniczenie tej wolności (np. wprowadzić odpłatność za uczestniczenie w obrzędach lub w nauczaniu religii).**

W związku z regulacją zawartą w art. 53 ust. 4 Konstytucji, należy wskazać również **art. 70 ust. 2, który ustanawia zasadę bezpłatności nauczania w szkołach publicznych.**

Gwarancje nauczania religii katolickiej zostały zawarte ponadto w Konkordacie między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanym w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318). **W art. 12 ust. 1 Konkordatu Państwo zagwarantowało, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola, prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej, organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych.**

Na poziomie ustawodawstwa zwykłego, **nauczanie religii w szkołach publicznych reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.).** Ustawa o systemie oświaty w art. 12 ust. 1 wskazuje, że publiczne przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja organizują naukę religii na życzenie rodziców, a szkoły ponadgimnazjalne na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki decydują uczniowie. Pełna regulacja zasad nauczania religii w szkołach publicznych znalazła się w cyt. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej, które określa w sposób szczegółowy i kompletny wszystkie kwestie związane z nauczaniem religii, łącznie z wymiarem zajęć i wystawianiem ocen. **Zgodnie z § 8 rozporządzenia, nauka religii w przedszkolach i szkołach publicznych wszystkich typów odbywa się w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych (właściwych dla danego poziomu nauczania) lub dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły. Trzeba podkreślić, że jedynym aktem prawnym, który określa wymiar nauki religii jest cyt. rozporządzenie, wydane przez Ministra Edukacji Narodowej w porozumieniu z władzami Kościoła Katolickiego, Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz władzami innych kościołów i związków wyznaniowych. Każda zmiana rozporządzenia wymaga również porozumienia z władzami ww. kościołów związków wyznaniowych.**

Ramowe plany nauczania

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa ramowe plany nauczania w szkołach publicznych. Ustawa nie definiuje przy tym pojęcia „ramowego planu nauczania”. Wytyczna zawarta w wymienionym przepisie ustawy nakazuje natomiast ministrowi uwzględnienie w akcie wykonawczym wydanym na podstawie omawianego upoważnienia wymiaru godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, obowiązującego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych dla poszczególnych etapów edukacyjnych, a także wymiaru godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych.

Na podstawie powyższego upoważnienia zostało wydane, obowiązujące do dnia 31 sierpnia 2012 r., rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.). Natomiast z dniem 1 września 2012 r. zacznie obowiązywać nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, podpisane w dniu 7 lutego 2012 r. (Dz. U. z dnia 22 lutego 2012 r., poz. 204). **Obydwa rozporządzenia określają ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół publicznych, w formie odrębnych załączników.** Natomiast bezpośrednio w treści rozporządzeń zawarto przepisy wskazujące, jakie rodzaje zajęć określają ramowe plany nauczania oraz w jaki sposób dyrektorzy szkół są obowiązani ustalać szkolne plany nauczania. W rozporządzeniu z 2002 r. każdy ramowy plan nauczania miał postać tabeli, w której wymienione były wszystkie zajęcia edukacyjne, wraz z ich wymiarem na poszczególnych etapach edukacyjnych. W każdej tabeli były wymienione zajęcia z religii/etyki oraz był podany ich wymiar. Jednak trzeba podkreślić, że regulacje te w odniesieniu do religii/etyki miały charakter wyłącznie informacyjny. Jak bowiem wcześniej wspomniano, **pełna regulacja zasad prowadzenia nauki religii w szkołach publicznych znajduje się w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach**, stąd też rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania może ustalone tam wymiar zajęć religii/etyki jedynie recypować, bez możliwości jakiegokolwiek modyfikacji.

Nowe rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania z 2012 r. zostało skonstruowane w sposób odmienny od dotychczasowego. Wprawdzie nadal każdy ramowy plan nauczania stanowi osobny załącznik do rozporządzenia, jednak nie mają one już kształtu tabelarycznego, ale charakter opisowy. **W każdym też ramowym planie nauczania szkoły publicznej dla dzieci i młodzieży znajduje się przepis stanowiący, że wymiar godzin przeznaczonych na realizację zajęć religii lub etyki, zajęć wychowania do życia w rodzinie, zajęć języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego i naukę własnej historii i kultury oraz zajęć sportowych w oddziałach i szkołach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego określają przepisy, o których mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia.**

Nie ma zatem żadnej podstawy do tezy, iż religia/etyka nie została ujęta w ramowych planach nauczania.

Cytowanemu powyżej przepisowi w sprawie ramowych planów nauczania nadano takie brzmienie, ponieważ nie jest właściwe powtarzanie treści przepisu innego rozporządzenia, którego przedmiotem jest ustalenie wymiaru zajęć z religii –wystarczające jest bowiem (i bardziej poprawne) zamieszczenie odesłania do tego przepisu.

Trzeba podkreślić, że wszystkie zajęcia ujęte w ramowym planie nauczania, łącznie z tymi, których wymiar określają odrębne rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, nie mogą być w szkole publicznej realizowane odpłatnie, ponieważ naruszałoby to art. 70 ust. 2 Konstytucji RP (który stanowi, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna), a w przypadku zajęć religii - dodatkowo art. 53 ust. 1 i 2 ustawy zasadniczej.

Reasumując: rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania, które wejdzie w życie z dniem 1 września 2012 r., **nie wprowadza żadnych zmian w zakresie sposobu nauczania i wymiaru zajęć religii/etyki, wychowania do życia w rodzinie, języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego oraz nauki własnej historii i kultury, zajęć sportowych. Nie powoduje też jakichkolwiek skutków w zakresie sposobu finansowania tych zajęć. W dalszym ciągu są one objęte finansowaniem w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.**

1.3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lipca 2007 r. /Dz. U. z 2007 r. nr 130, poz. 906/ zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. nr 83, poz. 562) wprowadza się następujące zmiany: 1) w § 20 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu: **„4a. Uczniowi, który uczęszczał na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub religię albo etykę, do średniej ocen, o której mowa w ust. 4, wlicza się także roczne oceny uzyskane z tych zajęć”;**

2) w § 22 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu: **„2a. Uczniowi, którzy uczęszczał na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub religię albo etykę, do średniej ocen, o której mowa w ust. 2, wlicza się także roczne oceny uzyskane z tych zajęć”.**

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2007 r.

1.4. Bezpłatne nauczanie religii w przedszkolach

Uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci oraz zasadę tolerancji, państwo zagwarantowało w art. 12 konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. nr 51, poz. 318), że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej organizują, zgodnie z wolą zainteresowanych, naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych. Opisana specyfika zajęć z religii, wynikająca z ich szczególnego charakteru oraz zasad ich organizowania w oparciu o odrębne regulacje prawne, w tym m.in. sposób zatrudnienia nauczyciela oraz dokumentowania zajęć, uzasadnia prawo rodziców/dzieci do bezpłatnego

nauczania. Reasumując: organ prowadzący, ustalając wysokość opłat za świadczenia udzielane przez przedszkole publiczne (oddział przedszkolny w szkole podstawowej), nie może domagać się od rodziców dzieci odpłatności za naukę religii. Nauka religii powinna odbywać się w ramach czasu przeznaczonego na bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę, ustalonego przez organ prowadzący przedszkole zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Przedszkolem publicznym jest przedszkole, które m.in. zapewnia bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie ustalonym przez organ prowadzący, nie krótszym niż 5 godzin dziennie [art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), a nie czas realizacji podstawy programowej. Powyższe oznacza, że nauka religii może odbywać się zarówno w ustalonym przez organ prowadzący czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, jaki i poza nim, co nie zmienia faktu jej bezpłatności. Zgodnie z § 9 ust. 1-2 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. nr 61, poz. 624, z późn. zm.), organizację pracy przedszkola określa ramowy rozkład dnia ustalony przez dyrektora przedszkola na wniosek rady pedagogicznej, z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy oraz oczekiwań rodziców (prawnych opiekunów). Na podstawie ramowego rozkładu dnia nauczyciel (nauczyciele), któremu powierzono opiekę nad danym oddziałem, ustala dla tego oddziału szczegółowy rozkład dnia, z uwzględnieniem potrzeb i zainteresowań dzieci. Organizacja i rozkład zajęć w ramach ustawowego bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki w czasie ustalonym przez organ prowadzący (nie krótszym niż 5 godzin dziennie) oraz nauki religii powinna wynikać z potrzeb rodziców (środowiska), których dzieci uczęszczają do danego przedszkola.

Źródło: <http://www.men.gov.pl>

2. DOKUMENTY KOŚCIELNE

2.1. Komunikat Ministerstwa Edukacji narodowej dotyczący kwalifikacji nauczycieli do nauczania przedmiotu etyka – 30.04.2014 r.

W związku z pojawiającymi się pytaniami dotyczącymi kwalifikacji nauczycieli do nauczania przedmiotu etyka, uprzejmie wyjaśniamy, że stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2013 r. poz. 1207), stanowisko nauczyciela etyki może zajmować osoba, która ukończyła odpowiednio:

1) studia wyższe (licencjackie lub magisterskie) na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

2) studia wyższe (licencjackie lub magisterskie) na kierunku, którego zakres, określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych, obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

3) studia wyższe (licencjackie lub magisterskie) na kierunku (specjalności) innym, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Z uwagi na powyższe, w szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych zajęcia z etyki może prowadzić nauczyciel, który ukończył studia wyższe w zakresie filozofii lub etyki, lub ukończył inne studia wyższe i studia podyplomowe w tym zakresie i posiada przygotowanie pedagogiczne. Możliwe jest również – na podstawie ww. przepisów – powierzenie prowadzenia zajęć z etyki nauczycielowi, który ukończył studia wyższe w innym zakresie niż filozofia/etyka, jeśli ich program obejmował treści nauczanego w szkole przedmiotu etyka, w zakresie wynikającym z podstawy programowej przedmiotu, określone dla danego etapu edukacyjnego.

Decyzje w zakresie organizacji pracy szkoły lub placówki, w tym o powierzeniu nauczycielowi prowadzenia określonych zajęć, podejmuje dyrektor, który stosownie do art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami.

Dyrektor szkoły, oceniając kwalifikacje nauczyciela do nauczania przedmiotu etyka, uwzględnia zakres treści nauczania wynikający z podstawy programowej tego przedmiotu.

Biorąc pod uwagę zakres treści przedmiotu etyka określony w podstawie programowej dla I, II i III etapu edukacyjnego, można przyjąć, że w klasach I-III szkoły podstawowej zajęcia z etyki może prowadzić również nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, natomiast w klasach IV-VI szkoły podstawowej i gimnazjum również nauczyciel, który w trakcie studiów wyższych zrealizował zajęcia z zakresu filozofii lub etyki.

Warto przypomnieć, iż absolwenci teologii mieli w programie studiów min. 240 godzin z filozofii i etyki.

2.2. Informacja Komisji Wychowania katolickiego KEP w sprawie bezpłatnych podręczników – 6 czerwca 2015 r.

W związku z pojawiającymi się wątpliwościami dotyczącymi zapatrywania się w podręczniki do nauki religii oraz odpłatności za nie, uprzejmie informujemy, że:

1. W myśl znowelizowanej Ustawy o systemie oświaty:

Art. 22ac. 1. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów mają prawo do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, określonych w ramowych planach nauczania ustalonych dla tych szkół.

Art. 22ad. 2. Dyrektor szkoły podstawowej, za zgodą organu prowadzącego szkołę, może ustalić w zestawie, o którym mowa w art. 22ab ust. 4 pkt. 1, inny podręcznik niż podręcznik zapewniony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, koszt zakupu podręcznika innego niż podręcznik zapewniony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania pokrywa organ prowadzący szkołę podstawową.

2. Religia nie jest przedmiotem obowiązkowym realizowanym w ramach „Podstawy Programowej Kształcenia Ogólnego”, a decyzją MEN nie znajduje się w ramowym planie nauczania.

Z powyższego wynika, że podręczniki do nauczania religii **nie są refundowane przez MEN**, chyba, że decyzję o ich sfinansowaniu podejmie organ prowadzący szkołę podstawową.

3. Przypominamy, że:

1. **Nie uległy zmianie i obowiązują nadal przepisy dotyczące programów i podręczników do nauki religii.** W myśl § 4 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach* (Dz.U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.) „Nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze kościołów i innych związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Te same zasady stosuje się wobec podręczników do nauczania religii”.

2. Bezpłatne podręczniki MEN nie zawierają treści, które wynikają z „Programu nauczania religii” i dlatego nie mogą być stosowane zamiast podręczników do religii

3. Zasady zaopatrywania się uczniów w podręczniki do nauki religii i odpłatność za nie **pozostają bez zmian.**

4. Dyrektor szkoły nie może „zakazać” nabywania podręczników ani innych pomocy do nauki religii.

Ks. Marek Korgul
Sekretarz KWK

Warszawa, dnia 6 czerwca 2015 r.

2.3. Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego w sprawie zapisywania uczniów na lekcje religii

W związku z materiałami prasowymi, dotyczącymi zapisywania uczniów na zajęcia z religii/etyki w szkołach, Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski przypomina, że:

1. W publicznych przedszkolach i szkołach organizuje się naukę religii na życzenie rodziców (opiekunów prawnych), a dla uczniów pełnoletnich – na życzenie samych uczniów. Życzenie to jest wyrażane w formie pisemnego oświadczenia, które nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym.

2. Wszyscy katolicy uczęszczający do placówek oświatowych, w których odbywa się nauczanie religii, zobowiązani są w sumieniu uczestniczyć w tych zajęciach. Rodzice dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia, mają obowiązek zapisać swe dzieci na lekcje religii. Zasada ta wynika ze zrozumiałego faktu, iż człowiek wierzący ma nie tylko prawo, ale i obowiązek pogłębiać swoją wiarę, temu pogłębianiu służą szkolne lekcje religii. Warto przypomnieć, że zarówno podczas zawierania sakramentalnego związku małżeńskiego, jak i sakramentu chrztu dziecka, rodzice zobowiązują się do tego, by po katolicku, w wierze wychować potomstwo. Elementem tego wychowania jest zarówno udział dziecka w szkolnym nauczaniu religii, jak i parafialnej katechezie.

3. Dnia 28 sierpnia 2013 r. Komisja Wychowania przypominała, że „przygotowanie do przyjęcia sakramentów świętych: Pierwszej Komunii św., sakramentu pokuty i pojednania oraz bierzmowania odbywa się podczas systematycznej katechezy parafialnej oraz w trakcie lekcji religii w szkole.

Wynika z tego jednoznacznie, że uczestnictwo w zajęciach z etyki nie spełnia w żadnym zakresie wymogu przygotowania do wyżej wymienionych sakramentów św. i nie może być respektowane przy podejmowaniu decyzji o wyrażeniu zgody, co do ich przyjęcia”.

Ks. Marek Korgul
Sekretarz KWK

Warszawa, dnia 11 września 2014 r.

2.4. Komunikat Komisji Wychowania Katolickiego KEP w sprawie przygotowania do sakramentów świętych

1. W związku z rozpoczynającym się rokiem szkolnym Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski przypomina, że przygotowanie do przyjęcia sakramentów świętych: Pierwszej Komunii św., sakramentu pokuty i pojednania oraz bierzmowania odbywa się podczas systematycznej katechezy parafialnej oraz w trakcie lekcji religii w szkole.

2. Wynika z tego jednoznacznie, że uczestnictwo w zajęciach z etyki nie spełnia w żadnym zakresie wymogu przygotowania do wyżej wymienionych sakramentów św. i nie może być respektowane przy podejmowaniu decyzji o wyrażeniu zgody, co do ich przyjęcia.

W imieniu Komisji bp. M. Mendyk

**VI. KONFERENCJA KATECHETYCZNA
PRZED NOWYM ROKIEM SZKOLNYM**

WSD w CZEŃSTOCHOWIE, 29 SIERPNIĄ 2015 R.
KSIĘŻA KATECHECI GODZ. 10.00
KATECHECI ŚWIECCY, SIOSTRY I BRACIA ZAKONNI GODZ. 14.00

1. PROGRAM KONFERENCJI

- Modlitwa brewiarzowa (księża katecheci)
- Msza św. pod przewodnictwem Ks. Abpa Waclawa Depo (katecheci świeccy, siostry i bracia zakonni)
- Wprowadzenie - Ks. Abp Waclawa Depo
- Wykład inauguracyjny - Ks. Bp Antoni Długosz „Zastosowanie środków dydaktycznych na katechezie i homilii”
- „Wytyczne w sprawie przygotowania młodzieży do bierzmowania w Archidiecezji CzeŃstochowskiej” - ks. Tomasz Mucha
- „Rekolekcje ewangelizacyjne i animatorzy w procesie przygotowania młodzieży do bierzmowania” - ks. Michał Krawczyk
- „Potencjał edukacyjny i wychowawczy Muzeum Monet i Medali Jan Pawła II w CzeŃstochowie” - Bernard Adamowicz
- Ogłoszenia Referatu Katechetycznego - ks. Roman Ceglarek
- Słowo pasterskie na zakończenie i błogosławieństwo - Ks. Abp Waclaw Depo

2. MODLITWA BREWIARZOWA

K. † Boże, wejrzyj ku wspomózeniu memu.

W. Panie, pośpiesz ku ratunkowi memu.

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze,

i na wieki wieków. Amen. Alleluja.

HYMN

1 Teraz wzywamy Ciebie, Duchu,
Coś równy w Bóstwie Ojcu z Synem,
Przyjdź i napełnij nasze serca
Ożywczym światłem swojej łaski.

2 Słowa, uczynki, myśl i wola
Niech z mocą głoszą Twoją chwałę,
Miłość niech jasnym ogniem płonie,
By mogła objąć wszystkich ludzi.

3 Daj nam przez Ciebie poznać Ojca
I Jego Syna Jedynego;
Z wiarą niezłomną wyznajemy,
Że Ty pochodzisz od Nich Obu. Amen.

PSALMODIA

1 ant. Prowadź mnie, Panie, * ścieżką Twoich przykazań.

Psalm 119, 33-40

V (He)

Umocnienie na drodze przykazań

Naucz mnie, Panie, drogi Twoich ustaw, *
bym ich przestrzegał do końca.

Ucz mnie, bym przestrzegał Twego Prawa *

i zachowywał je całym sercem.

Prowadź mnie ścieżką Twoich przykazań, *

bo radość mi przynoszą.

Nakłoń me serce do Twoich napomnień, *

a nie do zysku.

Odwróć me oczy, niech na marność nie patrzą, *

udziel mi życia przez swoje słowo.

Spełnij dla Twego sługi swą obietnicę *

daną Twoim wyznawcom.

Odwróć moją hańbę, która mnie trwoży, *

bo Twoje wyroki są pełne dobroci.

Oto pożądam Twoich postanowień, *

według swej sprawiedliwości zapewnij mi życie.

Chwała Ojcu i Synowi, *

i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, *

i na wieki wieków. Amen.

Ant. Prowadź mnie, Panie, / ścieżką Twoich przykazań.

2 ant. Szukającym Pana * niczego nie zabraknie.

Psalm 34
Bóg ocaleniem sprawiedliwych

Skosztowaliście, że słodki jest Pan (1 P 2, 3)

I

Będę błogosławił Pana po wieczne czasy, *
Jego chwała będzie zawsze na moich ustach.

Dusza moja chlubi się Panem, *
niech słyszą to pokorni i niech się weselą.

Wysławiajcie razem ze mną Pana, *
wspólnie wywyższajmy Jego imię.

Szukałem pomocy u Pana, a On mnie wysłuchał *
i wyzwolił od wszelkiej trwogi.

Spójrzcie na Niego, a rozpromienicie się radością, *
oblicza wasze nie zapłoną wstydem.

Oto zawołał biedak i Pan go usłyszał, *
i uwolnił od wszelkiego ucisku.

Anioł Pański otacza szańcem bogobojnych, *
aby ich ocalić.

Skosztujcie i zobaczcie, jak Pan jest dobry; *
szczęśliwy człowiek, który znajduje w Nim ucieczkę.

Bójcie się Pana, wszyscy Jego święci, *
gdyż bogobojni nie zaznają biedy.

Bogacze zubożeli i zaznali głodu, *
szukającym Pana niczego nie zabraknie.

Chwała Ojcu i Synowi, *

i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, *

i na wieki wieków. Amen.

Ant. Szukającym Pana niczego nie zabraknie.

3 ant. Szukaj pokoju * i dąż do niego.

II

Zbliźcie się, synowie, posłuchajcie, co mówię, *

będę was uczył bojaźni Pańskiej.

Kim jest ten człowiek, który życia pożąda *

i długich dni pragnie, by się nimi cieszyć?

Powściągnij swój język od złego, *

a wargi swoje od kłamstwa.

Od zła się odwróć, czyń, co dobre, *

szukaj pokoju i dąż do niego.

Oczy Pana zwrócone na sprawiedliwych, *

uszy Jego otwarte na ich wołanie.

Pan zwraca swe oblicze przeciw zło czyniącym, *

by pamięć o nich wymazać z ziemi.

Pan słyszy wołających o pomoc *

i ratuje ich od wszelkiej udręki.

Pan jest blisko ludzi skruszonych w sercu, *

ocala upadłych na duchu.

Liczne są nieszczęścia, które cierpi sprawiedliwy, *

ale Pan go ze wszystkich wybawia.

On czuwa nad każdą jego kością *
i żadna z nich nie zostanie złamana.
Zło sprowadza śmierć na grzesznika, *
wrogów sprawiedliwego spotka kara.
Pan odkupi dusze sług swoich, *
nie zazna kary, kto się doń ucieka.
Chwała Ojcu i Synowi, *
i Duchowi Świętemu.
Jak była na początku, teraz i zawsze, *
i na wieki wieków. Amen.

Ant. Szukaj pokoju i dąż do niego.

CZYTANIE

1 Kr1 8, 60-61

Niech wszystkie ludy świata dowiedzą się, że jedynie Pan jest Bogiem, a innego nie ma. Niech więc serce wasze będzie szczere wobec Pana, Boga naszego, abyście postępowali według Jego praw i przestrzegali Jego nakazów.

K. Boże mój, naucz mnie chodzić Twoimi ścieżkami.

W. Prowadź mnie w prawdzie według swych pouczeń.

MODLITWA

Módlmy się. Panie Boże, Ojcie wszechmogący, udziel nam światła Ducha Świętego, † broń nas, korzących się przed Twoim majestatem, od wszelkich niebezpieczeństw, * abyśmy z radością Ciebie chwalili. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

We wspólnym odprawianiu oficjum:

K. Błogosławmy Panu.

W. Bogu niech będą dzięki.